M. TURHAN TAN'IN
Müessesemiz tarafından çıkarılan en son eserleri
Hürrem Sultan 150 Kr.
Kadın Avcısı 100 »
Tarihî Musahabeler 75 »
Tarihte Türkler için söylenen büyük sözler 25 »
— CUMHURİYET MATBAASI —

Cumhuriyet
17 nci yıl sayı: 5921
İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul. No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmı: 24299 - 24290
Pazartesi 3 Şubat 1941

CUMHURİYET'in yeni romanı
? ? ?
Pek yakında, merakınızı izale edecek tafsilât vereceğiz.

Metaksas için âyin

Dün şehrimizde yapılan ruhânî merasimde Vali ve hükûmet erkânı da hazır bulundular

Müteveffa Metaksas'ın istirahati ruhu için dün Aya Triyada kilisesinde yapılan âyinde bulunanlar
(Yazısı 5 inci sahifemizdedir)

Eritrede AGORDAT VE BİERUNDİ ZAPTEDİLDİ

İtalyanlar her tarafta bol malzeme terk ederek kaçıyorlar

Bir İngiliz kolu da Habeşistanda Gondar'a doğru ilerliyor

Kahire 2 (a.a.) — İngiliz umumî karargâhının tebliği:

Libyada, kuvvetlerimizin tahaşşüdü Dernenin garbında, muntazam surette devam etmektedir.

Eritrede, kıt'alarımız dün sabah Agordat şehrini zaptetmişler, yüzlerce esir almışlar, birçok top ve motörlü nakliye vasıtaları iğtinam etmişlerdir. Bundan başka altı orta siklette İtalyan tankı, beş hafif tank ve 15 top tahrib ettik. Düşman, İngiliz ve Hind kıt'aları

[Arkası sahife 5, sütun 5 te]

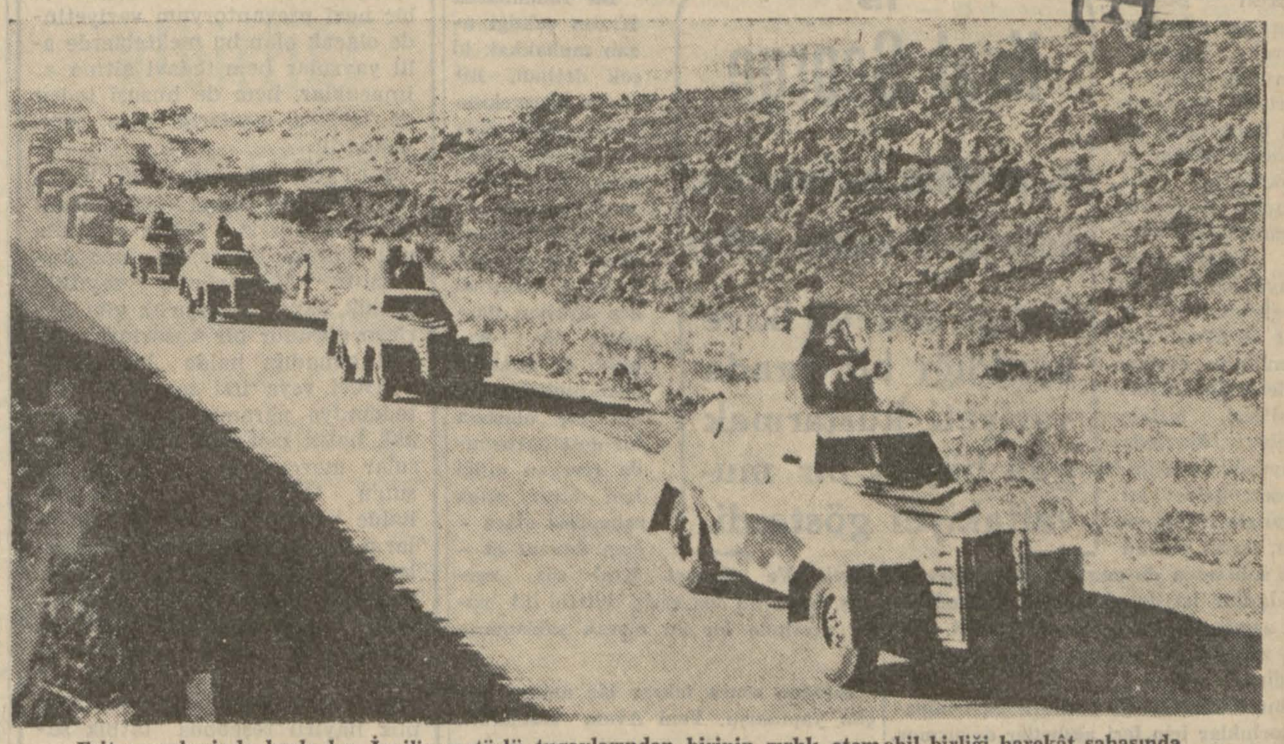
Eritre cephesinde harbeden İngiliz motörlü tugaylarından birinin zırhlı otomobil birliği harekât sahasında

ALMAN TAYYARELERİ Libay üslerine akın yaptılar

İngiliz hava filoları ise...

Bütün Afrika üslerile, Manşdaki istilâ limanlarını tahribe devam ediyorlar

Berlin 2 (a.a.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Hava kuvvetleri, 1 şubat tarihinde de İngiltere üzerinde müsellâh keşif uçuşlarına devam etmiştir. İki hava maydanına, çok aşağıdan uçan tayyareler tarafından hücum edilmiştir. Birçok düşman tayyareleri, tahrib edilmiş veya hasara uğratılmıştır. Hangarlara ve sığınaklara da isabetler kaydolunmuştur.

Şarkî İngilterede, iki fabrika ve bir liman da müessir surette bombardıman edilmiştir.

Alman avcı tayyareleri, işgal altındaki arazi üzerinde uçan bir düşman tayyaresini düşürmüştür.

[Arkası sahife 5 sütun 3 te]

Arnavudluk cephelerinde son vaziyeti gösterir harita

HARB VAZİYETİ

Eritrede harekât sür'atle inkişafa başladı

İngiltere, asıl şimalî Afrikadaki harbi süratle bitirmeğe çalışmaktadır

Şarkî Afrika cephelerinde:

Dün sabahki haberlere göre, İngilizler, Eritrede Barentu - Agordat'taki İtalyan cephesini yarmışlar ve bu iki şehir arasındaki kuvvetleri birbirinden ayırmışlardır. Bu iki şehir arasındaki mesafe doğru hatla 60 kilometredir; tabiî arazinin inişleri çıkışları bunu daha uzatır. İngilizler İtalyan hattını yarmışlardır. Dünkü gazetelerde çıkan 1 şubat tarihli İtalyan resmî tebliği de, buralarda kendi lehlerine olmıyan bazı hâdiseler cereyan ettiğini gösteriyor; bu tebliğ şöyle diyordu: «Şimal cephesindeki muharebe devam etmektedir. Kıtalarımız anudane muharebeler esnasında düşmana büyük zayiat verdirmişlerdir. Bizim zayiatımız da mahsus derecededir.» İtalyanların bir mağlûbiyete uğradıkları zaman, daima böyle bir lisan kullanmak âdetleridir. Gelecek İngiliz tebliğleri vaziyeti aydınlatacaktır.

(Dün akşam alınan son haberlere göre, 1 şubat cabahı, Agordat zaptedilmiş, mühim miktarda ganaim, yüzlerce esir, top ve motörlü nakliye vasıtaları ele geçirilmiş, bir İtalyan mukabil ta-

[Arkası sahife 5, sütun 2 de]

Yunanlılar Tepedelene hâkim

Çok mühim müstahkem mevkiler zaptedildi

Bir Yunan denizaltısı 10 bin tonluk bir İtalyan gemisini batırdı

Atina 2 (a.a.) — B.B.C. Radyonun dün akşam bildirdiğine göre, Yunan ordusu muhtelif cephelerde muvaffakiyetler kaydetmiştir.

Yunanlılar şimdi bütün Tepedelen mıntakasına hâkimdirler. Bu dağlık mıntakada İtalyanların çok mühim müstahkem mevkilerini zaptetmişlerdir. İtalyanlar burada pek çok harb malzemesi bırakmışlardır.

Sahil mıntakasında İtalyanların çok şiddetli bir mukabil taarruzu püskürtülmüş ve yeni mevziler elde edilmiştir.

Tepedelen düştü mü?

Londra 2 (a.a.) — Henüz teyid edilmiyen bir habere göre, İtalyanlar, Tepedeleni tahliye eylemişlerdir.

10 bin tonluk bir İtalyan vapuru batırıldı

Atina 2 (a.a.) — Yunan Bahriye Nezareti, 10,000 tonluk bir İtalyan vapurunun 28/29 kânunusani gecesi Brendizi açıklarında Papanikolis adındaki Yunan denizaltısı tarafından torpillenerek batırıldığını bildirmektedir.

[Arkası sahife 5 sütun 6 da]

Harbden sonraki facia

Harbi ve galible mağlûbu bir tarafa bırakarak meselenin halli için alınabilecek millî ve beynelmilel, herhalde bütün iyi niyetlerle mücehhez müşterek faaliyetlere koyulmak lâzımdır. Yoksa bu harbin sonunu takib edecek yarınlarda bazı memleketleri ve dolayısile insanlığı cidden korkunc surette karışık kara günler bekliyor.

Geçen Umumî Harb sonunda görülüp geçirilen tecrübelere ve şimdi tutulan yollara göre bu harbin nihayetini takib edecek günlerin hayalen gözönüne getirilen manzarası insanın tüylerini ürpertecek bir dehşeti haizdir. Bilhassa büyük muharib milletlerde şimdi silâh altında ve silâh fabrikalarında çalışan yirmi otuz milyon insanın belki yarısından fazlası harbin ferdasında işsizlerin muazzam ordularını teşkil edeceklerdir. Her harbin sonuna mukadder olan içtimaî sefaletin bu harb nihayetinde eşsiz bir büyüklük arzedeceği, şimdiden gözlerce şimdiden sezilen korkunc bir hakikattir. Mihver devletleri yeni nizam malihulyasile galiba o korkunc günlerin kâbusundan sıyrılmak istiyorlar. Milletler arasında şimdiden tesanüdiyetle elbirliği edilmesi derpiş olunmadıkça harb sonu felâketini hafifletecek hiç bir çare yoktur.

Yeni nizam harbde devam ve ısrarın ifadesidir. Bu türlü iddialar üzerinde duruldukça harb sona ermiş olmıyacaktır. Biz harbin nihayet bulmasını takib edecek yarınlardan bahsediyoruz. Şimdiki iddiaların hepsi iflâs ederek elbette bu harb bir gün nihayet bulacaktır. İşte bu nihayeti takib edecek yarınların kara günleridir ki insanlığın istikbalini tehdid eden kara bulutlar gibi şimdiden ufuklarda yığılmağa başlamış bulunuyorlar.

Beşeriyet geçen Umumî Harbin bıraktığı boşlukları tamire henüz muvaffak olamamıştı. Dört yıl süren o umumî bo-

YUNUS NADİ

[Arkası sahife 5, sütun 1 de]

M. Churchill'le tekrar temaslarda bulunan M. Willkie

Yardım kanunu kat'ileşiyor

Amerikan Meclis reisi Lord Halifaks'a bizzat teminat verdi

Villkie İngilterede tetkiklerine devam ediyor

Vaşington 2 (a.a.) «D.N.B.» — Mebusan meclisi reisi Bloom, dün, İngiliz büyük elçisi Lord Halifaks'la görüşmüş ve İngiltereye yardım hakkındaki kanun projesinin büyük tadilât yapılmaksızın meb'usan meclisi tarafından kabul edileceğini İngiliz büyük elçisine temin etmiştir.

Knox'un maksadı

Vaşington 2 (a.a.) — Havas:

Amerikan yardımının İngiltereyi kurtarmağa kâfi gelecek bir sür'atte yapılamaması korkusunu Bahriye Nazırı Albay Knoks'un «çok vahim bir en-

[Arkası sahife 3 sütun 5 te]

İNGİLTEREYİ İSTİLÂ İÇİN

15,000 Alman paraşütçüsü

Zehirli gazler saçarak hava meydanlarına saldıracaklarmış!

Londra 2 (a.a.) — Hür Fransız ajansı bildiriyor:

İngiliz matbuatı, Almanların İngiltereyi istilâ teşebbüsile meşgul olmakta

[Arkası sahife 5, sütun 1 de]

Antonesko tethiş usulüne başladı

Rumen ordusuna verilen emir:

İzinsiz toplananlar ve silâh taşıyanlar derhal öldürülecek

Bükreş 2 (a.a.) — Rador ajansı bildiriyor:

General Antonesko, orduya, yeni isyanlar takdirinde en büyük şiddetle hareket etmesini emreylemiştir.

Ordu, müsaade olunmamış toplantılara iştirak eden ve yapılan ihtarlara derhal mutavaat eylemiyenler üzerine derhal ve uzaktan a-

[Arkası sahife 3 sütun 7 de]

Cezayirde, şimalî Afrika üslerinin Almanlara verileceği propagandasını tekzib eden eski başkumandan General Weygand

Pétain, boyun eğmiyor!

Berlin - Vichy irtibatı kesilmek üzere

Pariste yeni bir fırka teşkil ettiren Almanyanın Laval'a istediği gibi bir hükûmet kuracağı zannediliyor

Şimalî Afrika teslim olmak niyetinde değil!

Londra 2 (a.a.) — D.N.B. ajansının Berlinden bildirdiğine göre, dün Pariste «millî halk toplanması» ismi verilen siyasî bir parti teşkil edilmiştir.

Alman ajansı, bu partinin Paristen radyo ile neşredilen şu programını da vermektedir:

Fransanın imar ve ihyası ayrılık kabul etmiyen iki şeye bağlıdır:

[Arkası sahife 5, sütun 4 te]

Holanda Hindistanı

Yeni nizama girmeyi reddetti

Tokyoya verilen ağır cevabda hiç bir müdahale kabul edilmiyeceği bildirildi

Londra 2 (a.a.) — Öğrenildiğine göre, Holanda Hindistanının Tokio elçisi General Pabst, Japon hükûmetine bir mesaj tevdi etmek üzere talimat almıştır. Bu mesajda, Japon Hariciye Nazırının 20 kânunusanide söylediği nutukta şarkî Holanda Hindistanı hakkında kullanılan sözlerin manası ne olursa ol-

[Arkası sahife 5, sütun 5 te]

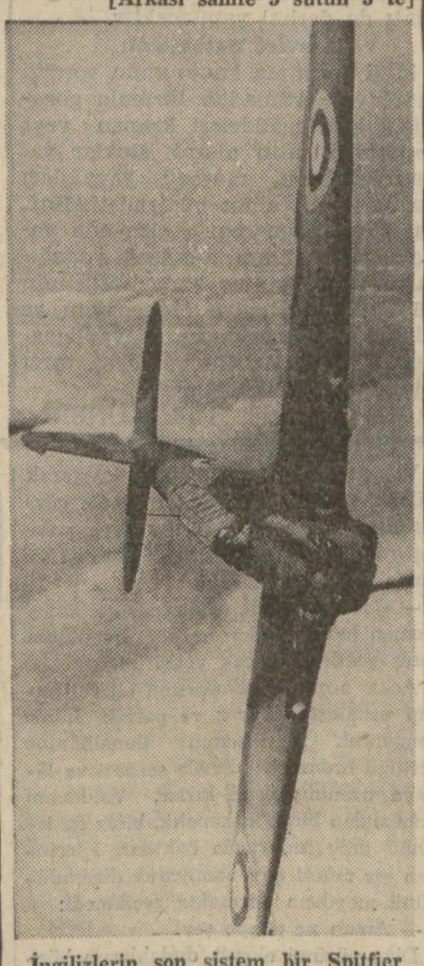
İngilizlerin son sistem bir Spitfier tayyaresi, hava harekâtı esnasında

Spor

Lik maçlarının en mühimleri dün Şeref sahasında yapılmıştır. Beşiktaş Beyoğlusporu 5 - 1, Galatasaray Kasımpaşayı 5 - 0, Süleymaniye Beykozu 3 - 0, Fenerbahçe Topkapıyı 3 - 1, İstanbulspor da Vefayı 2 - 1 yenmişlerdir. Yukarıdaki resimlerde sağda: Beyoğluspor kalecisi bir akını kurtarmağa çalışırken, solda: Vefa - İstanbulspor maçında iki rakib oyuncunun mücadelesini görüyoruz. Dünkü maçların tafsilâtı 4 üncü sahifemizdedir.

Birkaç söz

San'atta irtica mı?

Arkadaşımız Şevket Rado, son sergilerini vesile ederek D Grupu ressamlarile görüşmüş, onlardan eserleri ve san'at telâkkileri hakkında fikirlerini sormuş. Ressam Elif Naci müstesna, hemen bütün öteki san'atkârlar aşağı yukarı şöyle diyorlar:

«— Biz vaktile kübik resme merak ediyorduk. Faaliyetimizi o sahaya teksif etmiştik. Senelerce emek sarfettikten sonra nihayet yolumuzu değiştirmeğe mecbur kaldık. Çünkü halk eserlerimizi anlamıyordu. Şimdi artık gayemize klâsik usullerle varmaya çalışıyoruz.»

Doğrusunu söylemek lâzım gelirse ressamlarımızın (beyanat) ları düşünen bir insanı tatmin etmekten uzaktır. Eser yaratmak gayesile çalışan bir san'atkâr bu sözleri nasıl söyler, hayret etmemek kabil değil.

Kübizm; fütürizm ve empresyonizm gibi bir cereyandır. Bir san'atkâr, her hangi bir cereyana kapılabilir ve bir müddet sonra tuttuğu yolu değiştirebilir. Bu, doğrudan doğruya san'atkârın ruhî vaziyetine bağlı bir hâdisedir. Fakat kübizmi veya fütürizmi bir kenara bırakırken mutlaka geriye dönmek neden? San'atkâr aradığı müddetçe orijinaldir. Müzelere giderek Leonardo da Vinci'yi taklid edenlere ancak çıraklık yaşını aşıncaya kadar müsamaha edilir. Yaratmak, her ne pahasına olursa olsun yeni bir ahenk, yeni bir ifade tarzı yaratmak san'atın gayesi değil mi?

Sonra halkın beğenmesi ne demektir? Günün zevklerine göre iş çıkaran adama benim bildiğim iş adamı derler. San'atkâr halkın peşinden gitmez, bilâkis güzel bulduğu hedefe doğru halkı sürüklemeye çalışır. İçtimaî zevklerin tekâmülüne başka türlü imkân tasavvur olunabilir mi?

Bizim D Grupu ressamları mutlaka kendilerini halka sevdirmek isteyorlarsa hatta klâsik usullerden de vaz geçmelidirler. Çünkü halk henüz büyük bir ekseriyetle Fatih kahvelerindeki suluboya bayraklı gemi resimlerini ve Babıali yokuşunda satılan İstanbul manzaralarını her şeye tercih ediyor.

Görülüyor ki D Grupu ressamlarının (beyanat)ları oldukça garib kaçmıştır. Sayın san'atkârlarımız, tavzih şeklinde de olsa, fikirlerini düzeltmedikleri takdirde, içine düştükleri müşkül vaziyetten kolaylıkla kurtulamıyacağa benzeyorlar.

N.

Büyük Muasırlar

Yazan: W. Churchill

İngiltere Başvekili

15

Kral George

O, müthiş buhranlar devrinde tahta çıktı

Fakat milletin ikiye ayrıldığı bir sırada vaziyeti kurtarmak gibi büyük bir muvaffakiyet gösterdi.

Kral Beşinci Corc'un saltanatı, gerek İngiltere, gerekse imparatorluk tarihinde en unutulmaz ve mühim hâdise ve vak'alarla dolu olarak geçmiştir. Onun zamanındaki değişikliklerin büyüklüğü, ve bu değişikliklerin, örf ve âdet, sistemler ve düşünceler üzerindeki tesirleri, tarihin hiçbir devrinde kaydedilmemiştir. Beşer, gene bu devrede ilim ve fen, servet ve kudret sahasında da emsalsiz ileremeler ve inkişaflar kaydetmiştir. O derecede ki bu zaman esnasındaki tahavvülleri, başka zamanlarla mukayese dahi caiz değildir.

Bu tahavvüllerin bazıları, bazı imparatorluklar için feci akıbetler doğurmuş, Avrupa ve Asya kıt'asında bir çok hrallıklar ve siyasî cemiyetler için bu devre bir haile halinde tecelli etmiştir. Dünyanın mühim bir kısmı bugün dahi eskisine nazaran fevkalâde başka şartlar altında yaşamağa mahkûm olunmuştur. 19 uncu asırda hürriyetlerine kavuşan koskoca milletler, parlamento usulile idare olunan ülkâlar, bu hürriyetlerinden diktatörler vasıtasile mahrum edilmişlerdir. İstidad sahibi ve münevver ırkların meskûn bulundukları bir çok toprak parçalarında olduğu gibi vahşilerin yaşamakta oldukları yerlerde bile, şahsî hürriyete ve ferdin devletle olan hak ve taleblerine karşı müthiş bir mücadele açılmış ve bu hürriyetler ferdlerin elinden alınmıştır. Demokrasinin, asırlarca süren gayret ve mücadeleden sonra kazandığı nimetler ayak altına alınmış ve bir vahşi sesi, yalnız hürriyet ideallerini altüst etmek değil, feudal davanın ön plâna alınmasını emretmiş ve ona inkıyad olunmuştur.

Fakat bütün bunlara rağmen henüz ferdin hürriyetine tecavüz edilmiyen, kanun ve nizama hürmet olunan ve ferdlerin kendilerini idare edenlere karşı istedikleri gibi haklarını kullanmalarına müsaade olunan bir memleket vardır ki, o da, Britanya İmparatorluğudur. Bütün tufanlara ve zelzelelere rağmen ve bütün bu cereyanların arasında kendini kaybetmiyen ve yolundan şaşmıyan Büyük Britanyanın bu muvaffakiyetinde, ve bu tahavvüller arasında gene eski itikadlarına sadık kalışında Kral Corc'un oynadığı rol elbette ki son derece büyüktür.

Kral Corc'un babası öldüğü zaman İngilterede müthiş siyasî buhranlar ve heyecanlar hüküm sürmekte idi. St. Games sarayında içtima eden büyük meclis; yeni kralın şahsiyetinde, takabbül edeceği mes'uliyetin azameti karşısında, ancak bin senelik bir irsen intikal an'anesinin mirası nispetinde liyakat ve kudret görmüştü. Ve bu gibi eski şereflerin muhafazasına memur edilen tecrübesiz Krala karşı büyük meclis azası şefkatle karışık bir sempati duyduklarını izhardan da çekinmemişlerdi. Onlar arasında istikbali endişe ile mütalea edenler de azlık değildi. Fakat ne yazık ki o günlerde Avrupanın ve bütün dünyanın kendini kucağına koşa koşa attığı felâketleri görecek kadar durendiş devlet adamları yoktu. Bizim İngilteremizin mukadderatı bile bir sürü zulmetlerle doluydu. Siyasî partiler birbirlerile müthiş bir anlaşmazlık içinde idiler.

O günlerdeki İngilterenin manzarasını şötle telhis etmek mümkündür: Lordlar, Avam Kamarası tarafından tasvib olunan bir bütçeyi reddetmişlerdi. Anlaşıldığına göre maliye kanunlarından bazılarına karşı olan tasvibsizliklerini böylece izhar etmek istemişlerdi. Bu vaziyet karşısında ârayi umumiyeye müracaat hasıl olmuş, fakat halk gene eski hükûmete muzahir bulunduğunu bildirmişti. Azim bir ekseriyet hükûmetin taraftarı idi. Bu vaziyeti ıslah için yegâne çare, yeni lordluklar ihdas etmekten başka birşey olamazdı:

Beşinci Corc'un ilk karşılaştığı idarî buhranın mahiyeti bugün, herşey düzeldikten sonra insana halli kolay bir muamma gibi gelebilir. Esasen tarihe karışan her vaziyet böyledir.

Birçok senelerden sonra Kral Corc'a saltanatı esnasında karlaştıkları en büyük güçlüğü izhar etmesini rica cür'etini göstermiştim. Acaba bu güçlük Umumî Harb miydi, diye merakta idim. Bana aynen şu sözleri söylemişti:

«— Umumî Harbde millet müttehiddi. Ya hepimiz kurtulacak, yahud hepimiz birden batacaktık. Fakat ilk buhran öyle olmadı, millet mutlak ve muhakkak surette ikiye ayrılmıştı.»

Ve böyle olması da gayet tabiî görülmelidir. Çünkü yeni tahta çıkan bir kral için birdenbire bir kaç yüz kişiye birden lordluk payesinin verilmesi gayet tabiî olarak umumî bir memnuniyetsizlik tevlid edecekti. Gerçi bu hususta Kraliçe Anne devrinde bir emsal sebkat etmemiş değildi. Fakat o zaman on iki şahsa lordluk payesi tevcih olunmuştu. Fakat bu seferki kararla yüzlerce kişiye bu payeyi tevcih etmekle bütün mekanizma altüst edilecekti. Fakat beri taraftan da parlmanter usulün idame olunmak mecburiyeti vardı ve aksi takdirde Avam Kamarası bir müessese olarak idame olunamıyacaktı.

1910 senesinin sonlarına doğru Başvekil Mr. Asquith Kraldan fesih talebinde bulunmuştu. Bu ayni sene zarfında ikinci defa hâdis oluyordu. Ve yeni teşekkül edecek Kamara dahi. Lordların veto hakkının tahdidini taleb eylediği takdirde artık, Lordlar Kamarasındaki muhalefeti yaratan muhafazakâr ekseriyeti kırmak üzere Lordlar Kamarasını yeni aza ile doldurmaktan başka çare kalmıyacaktı.

Bu zamanlarda Kralın çektiği azab muhakkak ki çok derindi. Bilhassa, Başvekilin beraberinde, Kralın şahsî dostu olan Lord Grewyu da beraber getirmesi bilhassa onun canını çok sıkmıştı. Fakat diğer taraftan Başvekil Mr. Asquith de Kral ile olan mükâleme - nin hiç olmazsa bir dost huzurunda cereyan ettiği için biraz daha zahmetsiz olacağına kanaat etmişti. Ve nihayet Kral söz vermiş, fakat bu söz veriş bittabi iki nazır arasında bir sır olarak saklanmıştı.

Bundan sonra tekrar bir umumî seçim yapılmıştı. Yeni Avam Kamarası, parlamento kanununu 150 reyle ve ekseriyetle kabul eylemişti .Bu karar karşısında da Lordlar Kamarası gene muhalefete karar verdi, fakat Kral bir müzakere esnasında, şayed bu muhalefet daha fazla ileri götürüldüğü takdirde, ekseriyete tebaiyet hususundaki temayülünü izhar ettirmesi üzerine, Lordlar bir hayli münakaşadan sonra bu muhalefetten vazgeçmişlerdi. Ve böylece parlamento kanunu kabul olunmuş ve bu dahi; bilâhare Howe Rule kanununun İrlandada tatbikına yol açmış oluyordu.

Winston CHURCHILL

(Arkası var)

Doğru değil mi?

Sinirli çocuklar

Gazetelerin yazdığına göre, Maarif müfettişleri yaptıkları son bir içtimada zayıf bünyeli çocuklarla sağır, kör, sakat çocukların tahsil ve terbiyeleri hususunda yeni bazı kararlar vermişlerdir. Bu kararlara nazaran şehrin bazı mektebleri sırf o kabil çocuklara tahsis edilecek ve bir nevi prevantoryum vaziyetinde olacak olan bu mekteblerde alil yavrular hem tedavi altına alınacaklar, hem de hususî tedris ve terbiye usullerile ders göreceklerdir.

Bu karar çok yerindedir, yakın bir zamanda tatbik olunmasını temenni ederiz. Fakat o arada asıl mühim bir nokta unutulşmuştur. Mekteblerde zayıflık, körlük, sakatlık, sağırlık gibi haricen görünür bir kusurları mevcud olmadığı halde her hangi bünyevî veya irsî tesirlerle ruhî tedenniye uğramış debil, nevropat, hatta psikopat bir çok yavrular mevcuddur. Şahsî hiç bir sun'u taksirleri bulunmadığı halde okumakta oldukları sınıfların derslerini normal arkadaşları gibi takib edemiyerek mütemadiyen dönen, mekteb disiplinlerine tahammül edemiyerek sinirlenen ve isyankâr vaziyetler alan bu küçükleri muallimleri pek iyi bilirler. Yukarıda bahsettiğimiz hayırlı teşebbüs tatbik sahasına konurken Maarif teşkilâtının ruhan bu çeşid anormal talebeyi de nazarı dikkate alarak onlar için de prevantoryum tarzında bir mekteb vücude getirmelidir, diyoruz,

Doğru değil mi?

Kocaeli tütün piyasası

İzmit (Hususî) — Kocaeli havalisinde tütün piyasası mart ayı gayelerinde açılacaktır. Zürra, denk ve demet ameliyesine başlamıştır. Bu sene vilâyetimiz dahilindeki tütün mahsulü pek nefistir.

Şehir ve Memleket Haberleri

Hususî mekteblerde yaş haddi

Vekâlet bu husustaki kararı alâkadarlara bildirdi

Maarif Vekâleti, Türk hususî, ecnebi ve ekalliyet mekteblerine alınacak talebelerin yaşlarını yeniden tespit ederek alâkadarlara bildirmiştir.

Türk hususî ilk mekteblerinin birinci sınıflarına, resmî mekteblerde olduğu gibi, 7 - 9 yaşında bulunanlar alınacaktır. Lise ve orta kısımlarına ise, resmî lise ve orta mektebler talimatnamesine göre talebe kabul edilecektir.

Lise, ilk ve orta mekteb derecesindeki ekalliyet mekteblerinde, yaş haddi bakımından müşterek talimatnamelerinde yazılı hükümler dahilinde talebe kaydedilecektir.

Ecnebi mekteblere gelince; bu mekteblerden bazılarında her sınıfa kabul edilecek talebenin azamî ve asgarî yaş hadleri tespit edilmediği gibi, talimatnamesinde sarahat bulunanlarda ise beraberlik görülmemektedir. Bundan dolayı badema bu mekteblerin ilk kısımlarında resmî ilk mekteb talimatnamesi ahkâmı cari olacaktır. Yalnız talimatnamesinde yaş hakkında sarahat bulunanlar, bu kayda tâbi olmıyacaklardır.

Ecnebi orta mekteblerin birinci sınıflarına 12 - 14, ikinci sınıflarına 13 - 15, üçüncü sınıflarına 14 - 16, orta kısmı dört sınıflı ise dördüncü sınıflarına 15 - 17 yaşındaki çocuklar alınacaktır.

Ecnebi liselerin ikinci devre birinci sınıflarına 15 - 17, ikinci sınıflarına 16 - 18, üçüncü sınıflarına 17 - 19, lise kısmı dört sınıflı ise dördüncü sınıfa 18 - 20 yaşındaki çocuklar kabul edilecektir. Orta kısım ihzarî sınıflarına 13 - 14, lise kısmı ihzarî sınıflarına da 15 - 17 yaşındaki çocuklar gireceklerdir. Yabancı tabiiyetinde bulunan çocuklar için Vekâletten müsaade alınacaktır.

Her hangi bir sınıfta iki yıl kalan talebelerden, yaşları bulundukları sınıflara kabul yaşlarını geçirmiş olanlar, bu mekteblerde tahsillerine devam edemiyeceklerdir.

ADLİYEDE

Bir kereste tüccarının muhakemesi

Kereste tüccarından Mihal aleyhine açılan millî korunma kanununa muhalif hareket davası tahkikatı, İstanbul dördüncü sorgu hâkimliğinde neticelenmiş, mevkufen yapılan tahkikata aid dosya, İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesine gönderilmiştir. Pek yakında muhakemeye başlanacaktır.

Şehrimizde ne kadar işçi kadın var?

Ankaradan gelen bir haber, hükûmetin çalışan kadınlardan da yol vergisi almağı düşündüğünü bildirmekte idi. Yapıaln tetkiklere nazaran şehirde 60,000 kadar kadın muhtelif işlerde çalışmakta ise de bu işler daimî olmadığından bunların hepsinden yol parası tahsiline imkân olmıyacaktır. Daimî surette çalışanların sayısı ise 15,000 kadardır. Memleketimizde en çok kadının çalıştığı yer, şehrimizdir. Bunlardan yol vergisi alındığı takdirde Vilâyet 100,000 lira kadar bir varidat elde edecektir.

Bir doktor muhakeme ediliyor

Çocuğunu düşüren bir kadının feci akıbeti

Ağırceza mahkemesinde son safhasına gelen bu davada iddia ve müdafaalar yapıldı

Doktorlar ve bilhassa ebe doktorlar arasında merak ve alâka uyandıran mühim bir dava, İstanbul birinci Ağırceza mahkemesinde karar safhasına gelmiştir. Muhakemesi, dört senedenberi süren bu davada, muhakeme edilen doğum mütehassısı Dr. Ratib Ökmendir. Kendisinin, 1936 senesinde, Posta ve Telgraf müdürlerinden Fazlı Nadirin refikası Kâmileye çocuğunu düşürmek için kürtaj yaptığı, bu sırada kullandığı aletle Kâmilenin rahmini ve barsağını delerek ölümüne sebeb olduğu iddiası, davanın mevzuunu teşkil ediyor.

Ölen kadının müdahil sıfatile davaya giren kocası, doktorun cezalandırılmasını ve ölüm tazminatı olarak 5000 lira ödemesini istemektedir.

Dr. Ratib Ökmen, bu iddiaya karşı, Kâmilenin üç buçuk aylık gebe olarak muayeneye geldiğini, muayenede çocuğun kendiliğinden düştüğünü görünce, ölü çocuğun ameliyatla alınması için kadını derhal Haydarpaşa Nümune hastanesine gönderdiğini, hastanın orada yapılan ameliyattan dokuz gün sonra öldüğünü söyliyerek, şöyle demiştir:

«— Ben, muayeneye gelen hastayı, doğum mütehassısı sıfatile sadece muayene ettim, kürtaj yapmak ve saire gibi hiç bir müdahalede bulunmadım. Bu itibarla da, ölümünden dolayı her hangi bir mesuliyet teveccüh edecek doktor, her halde ben değilim.»

Şahid dinlenilmesi, tetkikat yaptırılması, istilâmlara cevab alınması şeklinde muhakemenin tahkikat safhası bitince, Müddeiumumî Übeyd, esastan mütaleasını serdederek, iddia edilen suçu sabit görmüş ve muhakeme edilen doktorun vaki hareketinden dolayı cezalandırılması talebini ileri sürmüştür. Bunu müteakıb, doktorun vekili Suad Tahsin Türk, iki saatten fazla süren bir müdafaa yapmıştır.

Avukat Suad Tahsin Türk, müdafaasına müekkili Ratib Ökmenin ifadesini teyid yollu başlamış ve Kâmilenin, Haydarpaşa Nümune hastanesine gönderilmesinden sonra geçen safhaları şöyle anlatmıştır:

«— Orada, nisaiye mütehassısı Dr. Zeki ile operatör İffet tarafların - dan, hastaya «laparatomi» ameliyesi yapılarak, Kâmilenin karnı açılmış ve rahmi çıkarılmıştır. Aradan dokuz gün geçince hasta ölmüş ve hâdiseye el koyan Üsküdar Müddeiumumiliği vaziyeti şüpheli görüp, tahkikatı derinleştirmiştir.

Cesed üzerinde otopsi yapan Morg, hastanın barsağının yanlış dikilmesinin «insidadı em'a» ya sebeb olduğuna ve kadının bu yüzden «toksiyemi» den öldüğü anlaşıldığına rapor vermiştir. Daha sonra da, Adlî Tıb meclisi, İstanbul Üniversitesi operatör profesörlerinden teşkil ettiği bir ehli hibre heyetile müştereken tıbbî tetkikat için toplanmıştır. Neticede, ayni ilmî kanaat ortaya konulmuştur. Cemil Topuzlu, Orhan Abdi Kurtaran, Kemal Atay, Kâzım İsmail Gürkan gibi mütehassılar, Adlî Tıb meclisinde bu ilmî kaanati göstermişlerdir. Ancak, bu yanlış ameliyeyi yapan hastane doktorlarının mes'uliyetini tayin keyfiyeti, Ankarada toplanan Yüksek Sıhhat Şûrasına havale olunmuştur. Sıhhat Şûrası, kanaatimce mevzu haricinde rapor vererek, hastane doktorlarının yaptıkları ameliyenin fenne muvafık olduğunu bildirdiğinden, bu doktorlar men'i muhakeme kararı almışlardır. Fakat, mahkeme, raporlar arasındaki tezadları telif için keyfiyeti tekrar Sıhhat Şûrasına havale edince, bu sefer, müekkilim doktor Ratib Ökmen için de fennî bir hata mevzuubahs olamıyacağı mütaleasile karşılaşılmıştır.»

Vekil, müekkilinin her hangi bir müdahalede bulunduğu sabit olmamakla beraber, kendiliğinden düşmüş çocuğu almak için kürtaj ameliyesi yapmış olsa, hatta bir aletle kadının rahmini ve barsağını delse bile, kendisine cezaî mes'uliyet teveccüh edemiyeceği, çünkü hastayı zaman geçirmeden hastaneye gönderip ameilyat yapılmasını imkân altına aldığı, beynelmilel şöhreti haiz ilim adamlarının eserlerinde, bu bakımdan doktorlara mes'uliyet gelemiyeceği kat'iyetle beyan olunduğu kaydile, bir çok ecnebi profesörlerin mütalealarını okumuştur. Fennî ve tıbbî izahlar sonunda, müekkili için beraet kararı beklediğini söyliyerek, müdafaasını bağlamıştır.

Mahkeme, kararını şubatın 26 ncı çarşamba günü saat 15 te bildirecektir.

MÜTEFERRİK

Yeşilköy yolcu tayyare meydanı

Devlet havayolları umum müdürlüğünce, yolcu tayyareleri için, yapılmakta olan Yeşilköy tayyare meydanının inşaatı sona ermiştir.

Meydan, Balkanların en modern tayyare meydanıdır. Her nevi yolcu tayyareleri, buraya kolaylıkla inecek ve ihtiyacları olan maddeleri tedarik edebileceklerdir. Meydanın inşaatına 850 bin lira sarfedilmiştir.

Körler orkestrasının konseri

Eminönü Halkevinde, dün körler orkestrası yeni bir konser daha vermiştir. Sağır, dilsiz ve körler tesanüd cemiyetine mensub san'atkârların teşkil ettikleri orkestra, halkımızın rağbetine mazhar olduğundan, bu konserlerin daha sık verilmesi düşünülmektedir. Dün geceki toplantıda kör san'atkârlar, çaldıkları parçalarda büyük muvaffakiyetler göstermiş ve şiddetle alkışlanmışlardır.

İzmirde bir üfürükçü mahkûm oldu

İzmir (Hususî) — Güzelyalıda Cami sokağında oturan Selânikli Arif Soyer namında eski bir hoca, üfürükçüük ve muskacılıktan, meşhud suçlar kanununa göre muhakeme edilmiş, 2 ay, 2 gün hapsine karar verilmiştir.

Piyasa hareketleri

Piyasada ferahlık

Son hafta zarfında haricden gelen çeşidli ithalât eşyası birçok ihtiyacları karşıladı

İktısadî bakımdan faaliyetli bir hafta daha geçirdik. Bir hafta evvel 4,5 milyon liralık ihracat yapılmıştı. Bu hafta içinde de ihracat yekûnu gene kabarık olmuş, ithalât ise uzun zamandanberi görülmemiş bir fazlalık arzetmiştir. Esasen geçen hafta ile kapanan 1941 birinci ayı bize yeni sene için çok ümid vermiştir. Bu ayın ihracat yekûnunu kat'i olarak henüz bilmiyoruz. Fakat isabetli bir tahmin yapmış olmaktan emin olarak söyliyebiliriz ki, bu yekûn (yalnız İstanbuldan yapılan ihracat için) on milyon lirayı geçmiş bulunmaktadır. İstanbuldan ihracat tutarı bu rakama, normal zamanlarda dahi ender olarak ulaşmıştır.

İkincikânunun ithalât yekûnunu da gene kat'i olarak bilmiyoruz. Lâkin İstanbul gümrüklerinin bu bir ay zarfında 2,600,000 liralık varidat elde etmiş olması gösteriyor ki, ithalât imkânları zorluğu dolayısile bir müddet devam eden durgunluktan sonra birdenbire normalin fevkinde ithalât yapılmış. Çünkü 2,6 milyon lira İstanbul gümrüklerinin normal aylık gümrük resmi tahsilâtından yukarı bir rakamdır.

Geçen seneki dış ticaretimiz

1940 yılına aid dış ticaretimizin kat'i vaziyetini öğrenmiş bulunuyoruz.

Başvekâlet İstatistik umum müdürlüğünün son yaptığı hesaba göre 1940 senesinde ithalâtımız 68,9 milyon, ihracatımız ise 111,4 milyon liradır. Bu suretle ihracatımız ithalâtımıza nazaran çok fazladır. Her ne kadar bu miktarlar geçen senelerden oldukça düşükse de bilhassa ihracatımızın geçen seneye nazaran pek az fark gösterişi harbin tesiratile altüst olan beynelmilel iktısadî nizam içinde memleketimizin iyi bir vaziyette olduğunu meydana çıkarmıştır.

Sattığımız ve aldığımız maddeler

Son bir hafta içinde ihrac ettiğimiz maddelerin başında bilhassa İngiltereye ihrac olunan bir milyon küsur liralık tütün ve Rumanyaya sevkedilen yarım milyon liralık pamuk gelmektedir. Gene bu hafta içinde Almanyaya yarım milyon liralık tütün gitmiştir. Bunlardan başka iç fındıktan başlıyarak muhtelif memleketlere çeşidli bir çok ihracat yapılmıştır. Bu suretle İstonbulun bu bir haftalık ihracat yekûnu iki milyon lirayı geçmiştir. Yalnız İngiltereye sevkolunan tütünlerle Rumanyaya ihrac olunan pamukların menşe şehadetnameleri daha evvel alındığından bu yekûna dahil değildir.

İthalâtımızın son bir hafta içinde cok hararetli olduğunu yukarıda kaydetmiştik. Filhakika, bilhassa Akdeniz yolile çok çeşidli mallardan pek büyük partiler gelmiş, buna Basra yolundan gelen mallar da inzımam edince piyasa çok ferahlamıştır.

Yeni tevziat

Ticaret Vekâletinin emrile yeni gelen ithalât maddelerinden bilhassa sanayi ham maddesi tevziatına aid hazırlıklar yapılmıştır. Şimdi hazırlanan listeler Ticaret Vekâletine gönderilmiş bulunmaktadır. İngiliz korporasyonunun evvelce getirtmiş olduğu ham kauçuktan ikinci bir parti olarak 80 tonun tevziat listesi ihzar olunmuştur. Ayrıca 1600 sandık tenekenin tevziat listesi de hazırlanmıştır. Bu tenekeler kısmen sanayi müesseselerine, kısmen de peynirci, yoğurtçu gibi ihtiyac erbabına verilmektedir. Otomobil ve kamyon lâstiklerinin de tevziat listesi yapılmıştır. İstanbuldaki ihtiyac erbabı buradan, taşradakiler acentalardan alacaklardır. Yeni gelen kimyevî maddelerle kahve tevziatı da derhal yapılacaktır.

Devlet mubayaatı

Millî korunma kanununun verdiği salâhiyete istinaden lüzumlu gördüğü bazı maddeleri kısmen veya tamamen satın alarak stoklar yapan hükûmet, mevcud yapağıları da satın alacağını bildirmişti. Hafta içinde Sümerbank, ellerinde yapağı bulunanlara alınacak yapağıların fiat tayinine kadar bedelinin 55 kuruştan tediye olunacağını ve bilâhare karşılaşmasının yapılacağını bildirmiştir. Bu mubayaa tarzı piyasayı memnun etmiştir.

Faik GÜNERİ

Küçük hikâye

Züppe kız!

Vahide sol kolunu hafifçe kıvırarak küçük ve zarif kol saatini evvelâ gözlerinin görebileceği bir mesafeye yaklaştırdıktan sonra kulağına götürdü ve ânide yerinden fırladı:

— Çocuklar, dedi, vakit epey gecikmiş. Hemen hareket edersem dört buçuktaki tenis partisine ancak yetişirim.

Acele acele arkadaşlarının ellerini sıkıp uzaklaştı. Beyaz ve parlak kuma rengârenk mayolarının ihmalkârane örttüğü bronz vücudlerile serbest ve lâkayd uzanmış genc kızlar, Vahidenin arkasından biraz kıskanclık, biraz da istihfaf dolu nazarlarla baktılar. İçlerinden bir tanesi dayanamıyarak düşündüğünü meydana vurmakta gecikmedi:

— Aman ne züppe şey!

Diye yüzünü ekşitti, dudaklarını büzdü. Karşısında kollarını geriye doğru dayayıp göğsünü bir kedi sırtı gibi kabartmış olan siyah gözlüklüsü ilâve etti:

— Hem züppe.. Hem de güç beğenir.. Vâkıa güzelliğine güzel, okumuşluğuna okumuş ama, bir noksan tarafı var.. Kanı sıcak değil galiba... Fakat erkekler de inadına böylelerinden hoşlanıyorlar... Meselâ, Ulvi Vahideye bayılıyor... Her halde kızın bahsettiği tenis partisindeki arkadaşı muhakkak o...

Bağdaş kurup oturmuş, büyük hasır şapkalı, basık burunlu da sözü yutkunarak tamamladı:

— Geçen gün onları sinemada gördüm... Evlenecekler diye ortada bir rivayet dönüp dolaşıyor ama, dünyada inanmam... Vahide Ulviyi bile kendisine denk farzetmiyor... Burnu havada... Daha zenginine, daha yakışıklısına rasgelirim ümidile, bekleyip duruyor.

***

Vahide, plâjın kapısının kenarında üzeri dallarla örtülü otomobil garajı taslağı yerden küçük spor arabasını güçlükle sürüp çıkardı, Florya - Topkapı yolunda kuvvetle gaze bastı. Bu akşam Ulvinin kendisinden son cevabı isteyeceği muhakkaktı. Ona «Evet!» diyebilecek miydi? Hiç zannetmiyordu. Niçin? Onu da pek iyi bilmiyordu. Ulvi mükemmel bir koca olabilirdi. Uysaldı, istikbali emindi. Arkadaşlarından birine talib olsaydı, öpüp başlarına koyacakları muhakkaktı. Fakat Vahide hâlâ tereddüd ediyordu. Neyi, kimi bekleyordu? Yalnız kuvvetle inandığı bir şey varsa, o da Ulvinin kalbindeki boşluğu tamamen dolduramıyacağı idi. Bu fikrî keşmekeş ve perişanlık içinde Kazlıçeşmeyi geçtiğini, bostanlar mıntakasına eriştiğini güç farketti, sür'ati azalttı. Tam surlara en yakın kıvrımı dönerken, ön tekerleğe dokunan yumuşak bir cisim arabayı hafifçe sarstı ve kulağına bir şikâyet feryadı erişti.

Vahide birdenbire kuvvetli bir fren yaparak yere atladı. Ortada hiç kimse görünmemesine rağmen bu tenha yolda böyle bir kaza neden ve nasıl vuku bulmuştu? Her halde zihnini işgal eden mevzu onu öyle kavramıştı ki bir an direksiyon başında olduğunu unutmuştu ve bu bir saniyelik dalgınlık hiç beklemediği facia ile karşılaşmasına sebebiyet vermişti.

Çamurluğun pek kısa bir zaman sürüklediği küçük çocuk toprağın üstünde hareketsiz yatıyordu. Vücudünde yara, bere, kan izi yoktu. Şüphesiz korkudan bayılmıştı. Fakat bu da çok şükür uzun sürmedi, yavrucağın gözleri hafifçe açıldı. Bebekler sağa sola oynadı. Vahide birden sordu:

— Bir yerin ağrıyor mu, şekerim?

Çocuk sesini çıkarmadı, fakat «Hayır!» makamında başını sertçe geriye doğru hareket ettirdi.

— Aman cicim, yüreğimi ağzıma getirdin. Neyse sana da, bana da geçmiş olsun... Yalnız, çamurluk pantalonunu adamakıllı yırtmış... Haydi, gel seni evine götüreyim de, annenden af dileyeyim ve sana yeni bir pantalon almasını temin edeyim!. .

Küçüğü dikkat ve ihtimamla kaldırıp volanın yanına oturttu. Araba ağır ağır ilerlerken konuşmaya başladılar:

— Nerede oturuyorsun?

— Tramvayın bittiği yerin sol tarafında... Yıkık bir kulübe var.. Orada...

— Adın ne senin?

— Ahmed..

— Baban ne iş yapıyor?

— Hasta...

— Annen?

— O da durmadan ağlayor...

Genc kızın yüzünden derin ve kuvvetli bir hüzün dalgası geçti. Minimini Ahmedin iki üç lâkırdısı hayalinde bütün dünyaya bir yeis ve keder âlemi manzarası vermişti. Şimdiye kadar yoksuzluk ve sıkıntı nedir bilmiyen Vahide, fakrın ve sefaletin acı ve tatsız yüzile birdenbire karşılaşmıştı.

Ahmedle annesinin ve babasının oturdukları kulübe, yanmış eski bir konağın yıkık ocağından başka bir şey değildi. Üstüne paslanmış bir iki teneke serilip dam yapılmış, onların üzerine de rüzgâr uçurmasın diye ağır taşlar konmuştu. Eski bir yorgan parçası kapı vazifesini görüyordu.

Yorganın ucunu kaldırırken Vahide titreyerek düşündü:

— Aman yarabbi, böyle bir yerde nasıl yaşanır?

Fakat o içeriye girmek isterken Ahmedin annesile göğüs göğse geldi. Ince burun deliklerine ağır bir koku doldu. Bu, yaşı belirsiz, yüzü buruşuk, saçları karmakarışık, kısa boylu bir kadındı. Üzerinde soluk ve yamalı bir entari, ayaklarında takunye vardı. Şık ve zarif bir genc kızın kendi sefalet yuvasında değil, bu mahallede bile bir işi olamıyacağını pek iyi bildiği için hayretten gözleri açılmıştı. Fakat onu şaşırtmak için sade bunun kâfi gelmiyeceğini zanneden kudret ve tabiatin eli diğer bir oyun daha oynamıştı, küçük Ahmed parlak renkli bir otomobilin içinden, fıldır fıldır gözlerile dört tarafa bakıp duruyordu. Vahide:

— Affedersin hanımcığım, dedi, arabam kazaen oğlunuza çarptı, ama, merak etmeyin, hiç bir tarafına bir şey olmadı, yalnız pantalonu yırtıldı. Onu yenilemeniz için, size birkaç kuruş takdim edeceğim.

Vahide çantasından bir on liralık çıkardı ve kadına uzattı. Ahmed, çantanın karıştırıldığını görünce dayanamamış, kapının açılma tarzına aklı ermediği için üzerinden atlayıp aşağıya fırlamıştı.

Bedbaht kadın, kendi kesesinden ziyade başkalarının elinde seyretmeğe alıştığı kâğıd parayı evirip çevirdikten sonra iade etmeğe kalkıştı:

— Üstünü verecek bozuk para bizde nerede, dedi, ben o pantalonu babasına eskiciden bir buçuk liraya almıştım, sonra bozdum, oğlana yaptım...

Genc kız, kadının elini iterek:

— Zarar yok, diye cevab verdi. üstü de sizde kalsın... Kocanız hastaymış, ona ilâc alırsınız... Doktor amcamı da yollarım... Sizden hiç bir şey istemeden ona bakar... İnşallah çabucak iyi olur, kalkar.

O vakit kadın, gözleri yaşararak genc kızın eline sarıldı:

— Siz, dedi, muhakkak Hızırın kızısınız... Sizi mutlak Allah göndermiş olacak!

Arabaya döndüğü anda Vahidenin yanaklarında da iki damlacık parlayordu. Evvelâ küçük keten mendil'ile onları kuruladı. Sonra motörü hareket ettirerek gaze bastı. Tenis kortuna gitmekten vaz geçti. Doğru eve döndü.

***

Bir ay sonra, ortalık serinlemiş, plâj hayatı nihayete ermişti. Dağcılık kulübünün verdiği bir çayda toplanan eski Florya müdavimi genc kızlar, hafiften bir dedikodu kaynatıyorlardı. İnce bir payla limonatasını sakin sakin emen küçük şapkalı, ince yüzlüsü:

— Kuzum, dedi, Vahide nerelerde Allahaşkına... Ulvi, malûm ya, Mes'ude ile evleniyor... Acaba, buna tasalandığı için yas mı tutuyor da meydana çıkmıyor?

Çay fincanının içine, fala bakıyormuş gibi dalmış olan uzun boylu, esmeri, birdenbire uyanan insanlara mahsus acelecilikle cevab verdi:

— Vahidenin nerelerde olduğunu söylersem hayretten parmağınız ağzınızda kalır. Kız artık bütün eğlencelerden, monden hayattan elini, eteğini çekmiş. Sabahtan akşama kadar fukara mahallelerinde dolaşıp onların hastalarına bakıyor, asker ailelerine yardımla meşgul oluyormuş... Eh... Babası zengin... İşin tuhafı, eskisinden şık giyiniyor, eskisinden daha güzel görünüyormuş... Halbuki biz vaktile kızcağızı züppe, soğukneva diye sevmezdik...

İnce yüzlü, küçük şapkalısı, başkalarının söz söylemesine meydan vermeden:

— Tabiî sevmezdik, kıskanırdık da ondan, dedi, lâkin o, bu sefer bizi sade kıskandıracak değil, hepimize ibret nümunesi olacak bir iş yaptı...

Hâdiye İCLAL

HEM NAL... MİH...

İngilterenin denizden istif...

Vişi gazeteleri um... giltereye dost de... İngiliz aleyhtarlığı ... zetelerde ve muharrirlerde, 1939 ... ve husumet şeklindedir; bazı ... zavahiri kurtarmak için ... hafif tertib bir aleyhtarlıktır ... şartlar içinde, buna, bitara... daha doğru olur. İşte bu ... lerden biri, ikincikânunun ... dığı bir yazıda, İngilterenin ... baiarı altındaki hayatını ... Yazının başlıkları, içindekini ... lâsa ve ifade ediyor: «İngil... lara alışıyor; ihracatını m... yor; Amerikanın yardımını ... kar, ticaret filosunun kend... olmağa mecbur edecek olan ... korkuyor...»

Bu makale, İngilterenin ... artırmak kadar ihracatını m... mek için de, büyük gayretler ... ve buna muvaffak olduğu... İngiltere, 1939 eylûlüne naza... lûlünde bir milyar on iki mily... lirası olsa gerek) fazla ihrac... Alman denizaltılarının torpil... tıkça, İngiliz ihracatı da ar... selâ geçen ikincikânun - ni... arasında, Alman denizaltı ... ve tayyarelerinin pek az vapu... ları mevsimdir; 1940 temm... bunlar, büyük faaliyet göst... Halbuki İngiliz ihracatı, tem... cikânun - nisan devresinin ... tisinden dörtte nispetinde bi... muştur. Yalnız cenubî Ame... milyon tonluk ihracat yapılm...

Amerika ile İngiltere aras... nakliyatta 13 gemide 1 tane... rıldığı hesab ediliyormuş. B... göre, geçen temmuzda 312,5... gemi batmış; fakat 4 buçuk m... luk gemi okyanusu geçmeğe ... olmuştur.

Bu gazetenin verdiği hesab... giltere harbin başında 18 buç... tonluk vapura sahibdi. (Bu y... minyonların gemileri hesaba ... mıştır) Sonra, müttefiklerin ... 6 milyon ton gemi temin ... 900,000 tonluk yeni vapur ... 200,000 tonluk hazır gemi sa... tır. Almanların batırdıkları... tikleri 7 milyon tonun doğ... (doğru değildir, yarıya yakın ... vardır) kabul edilse dahi İng... filosu, gene harbin başındaki ... hafaza ediyor, demektir. Bü... bu tonajın muhafazasındadır.

Dünkü Cumhuriyet'te, bir ... beri, 1940 senesindeki İngiliz ... 1 milyar İngiliz lirasından f... ğunu bildiriyordu. Bu rakam ... sindenberi kaydedilen en ... kamdır ve 8 ayı sulh içinde ... senesine nazaran 214 milyon ... fazladır. 1940 birincikânun... halât ikinciteşrine nazaran 65... liz lirasına yakın bir fazlalık ... tir; ihracat ise 2 milyon 738 b... olmuştur. Demek ki her ay ... gemi batmış olmasına rağmen ... denizden azamî istifade tem... dirler.

1941 yılının ilk ayında, ... denizaltı, tayyare, mayin ve k... vazörleri gibi dört silâhla b... giliz gemileri azalmıştır. Hit... harda, denizaltı harbinin şid... ğini söylüyor. Olabilir. Fakat ... harbine karşı mücadele de ... mektedir. Fazla olarak Amer... tonluk gemi yapmağa başla... öteki dominyonlarda değil; ... bile yeni gemi tezgâhları ku... dır. Denizaltı gemilerine kar... olan kafile usulü, tayyareler... gittikçe müessir bir himaye ... olmaktadır.

Bütün bu rakamlar, Alman... nız İngiliz ticaret filosunu ... İngiltereyi mağlûb etmesine ... madığını göstermektedir.

Büyük bir pasif ko... denemesi daha yap...

Gelecek ay içinde şehrim... diye kadar yapılanlardan ... niş mikyasta olmak üzere ... likesine karşı bir deneme ... caktır.

Şimdiye kadar yapılan ... lerin esasını pasif deneme ... mekte idi. Bu defa yapıla... menin esasını aktif dene... kil edeceği ve bu meyanda ... nemeye de vazife verilece... şılmaktadır. Bu defaki dene... muazzam olacaktır.

Tıb Fakültesinde do... imtihanları

Tıb Fakültesi üçüncü sınıf ... imtihanlarına bugünden ... başlanmıştır. Talebeler ... resinde anatomi - histoloji ... tihan olacaklar, mütebakî ... rinden de haziranda imtihan... ceklerdir.

Otobüs biletçisi oto... altında kaldı

Karagümrükte Dervişali ... lesinde 12 numarada oturan ... biletçisi Hayreddin dün ... Nusretpaşa caddesinde oto... mirhanesinden çıkarken, yol... çeçn şoför Hayrinin idaresi... tobüsle duvar arasına ... muhtelif yerlerinden yaralan... Suclu şoför yakalanmıştır.

CUMHURİYE...

Nüshası 5 kuruştur

Abone şeraiti { Türkiye için

	Kr.
Senelik	1400
Altı aylık	750
Üç aylık	400
Bir aylık	150

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ... neşredilsin edilmesin iade edil... ziyaından mes'uliyet kabul ol...

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Almanyanın müşkül vaziyeti

939 da başlamış olan bu ikinci umumî harbde, Alman milletini şimdiye kadar yendiği düşmanlardan çok daha müşkül mevkie sokmuş olan İtalyadır. İtalya bugüne kadarki harekâtile Almanyaya, mihvere gerek hissen, gerek düşman olan devletlerden fazla zarar vermiştir.

Almanya, bugünkü halinde, zabıta vasıtasile meşru saydığı dostunun na- ru yardımına koşamıyan bir insan gibidir.

Almanyanın bugünkü vaziyetini tebariz ettirmek lâzım gelirse, siyasî ve askerî hâdiselerin seyrine basit bir dikkatle göz atmak kâfidir.

Akdeniz hakimiyetini kurmak hulyasını tahakkuk ettirmek uğrunda atılmış ...rane adımlardan birisi Arnavudluk taarruzudur. Almanya, bu taarruzun müttefiki tarafından muvaffakiyetle başarılabileceği kanaatinde idi. Ve evvelce ...ya atılmış çok büyük iddialar, bu kanaatin çok tabiî sayılmasına bol bol ...aiddi. Fakat İtalyan - Yunan harbi, Almanyanın bu kanaatini bilfiil kökünden sarstı. Ve bu kanaatin sarsılışı, bütün millî Alman davasını esas ittihaz ... Hitlerizmin malûm hulyalarına ...rın en büyük acısını kattı.

Almanya, İtalyanın Arnavudluktaki ...rini temin edemez miydi?

Almanyayı bu hareketi yapmaktan ...eden endişe, böyle bir müdahalenin ...acağı çok tabiî, ve çok tehlikeli ih...lardı.

... ihtilâtları hesab etmek şuuruna ...b olmaktır ki, Almanyayı Balkan... bugünkünden ileri bir adım at...tan meneder.

...günkü halini bir yıl, hatta bir tek ...sim idame edebilmesi bile müşkül ... Almanyanın, ya İngiliz adalarını ...a, yahud da Akdenize doğru yayılma ... acı bir inkisarla neticeleneceği mu...kak hareketlerden birinde mezbuha... karar kılması lâzımdır.

Almanyanın hayatın tabiî seyrine ta...men zıd bulunan bu çıkmaz ve sarp ...ların hangisinden vazgeçeceğini gö...ğimiz günler ise, hiç de uzak değil...

Ömer Rıza DOĞRUL

Yeni Irak kabinesi kuruldu

Bağdad 2 (a.a.) — Röyter: Yeni ...k kabinesi dün aşağıdaki şekilde ...ekkül etmiştir:

Başvekil, Hariciye ve Millî Müda... Nazır Vekili: General Taha Ha...i.

Maliye Nazırı ve Münakalât ve ...fia Nazır Vekili: Ali Mümtaz.

Dahiliye Nazırı ve Adliye Nazır ...kili: Ömer Nazmi.

İktısad Nazırı Abdül Mehdi.

Maarif Nazırı Sadık Basan.

İçtimaî İşler Nazırı Hamdi Başaşi.

Kısa Haberler

★ Bükreş 2 (a.a.) — Stefani: Bu ...nden itibaren Rumanyada ekmekler, una yüzde yirmi nispetinde ...sır unu karıştırılarak imal edilecektir.

★ Stokholm 2 (a.a.) — Stefani ajansından: Geçen ay 1814 senesindenberi senenin en soğuk kânunusanisi olmuştur. Hararet derecesi, bir çok yerlerde sıfırın altında 55 dereceye ...miştir.

★ Atina 2 (a.a.) — Hür Fransızların şefi General de Gaulle da Metaksasın tobutu üzerine bir çelenk koydurmuştu.

★ Tokio 2 (a.a.) — D.N.B. Tokio - ...liş - Nişi gazetesine göre 941/942 Japon bütçesi muhtelif fevkalâde bütçelerle dahil olduğu halde 12 milyar yeni geçecektir. Senei haliye bütçesi bu suretle geçen sene bütçesine nazaran çok fazla artmış olacaktır.

★ Budapeşte 2 (a.a.) — Stefani ajansından: Yirmi dört saat içinde Budapeşteye ve Macaristanın bir çok geniş arazisine fasılasız kar yağmıştır. Münakalât, ciddî surette sekteye uğramıştır. Dün öğleden sonra hararet derecesi, birdenbire yükselmiş ve Tuna nehrinin suları taşmağa başlamıştır.

Hava Kurumuna yardım

Adanada bir fabrikatörümüz, kızının nişan merasimi masrafı olan 1500 lirayı cemiyete hediye etti

Adana 2 (a.a.) — Millî mensucat fabrikası sahiblerinden Nuri Baş dün kızının nişanlanması münasebetile nişan merasimi masrafı karşılığı olan 1500 lirayı Hava Kurumuna teberru eylemiştir.

Hava kurumuna diğer teberrular

Ankara 2 (a.a.) — Bize verilen malûmata göre, Çivril kazası merkez nahiye ve köyleri halkı Hava Kurumuna 7210 lira teberru eylemişlerdir. Bunun 2605 lirası yardımcı aza teahhüdü, 2150 lirası fitre karşılığı, 2037 lirası kurban bedeli ve 418 lirası da şahsî yardımdır.

Bundan başka Kuruma Bürhaniyenin Karaağac köyü halkı 376, Pelit köyü halkı 335, Keşanın Enez nahiyesi Büyükevren halkı 50, Ceyhanın Duruk köyü halkı 169, Dorhasandede köyü halkı 31 lira vermişlerdir.

Bursada Rüştü Egel, Fazıl Erman, Selim Süter Hava Kurumuna beşer yüz, Niran Yetmen 100 ve Kâzım Kınay da elli lira teberru eylemişlerdir.

Diğer taraftan Mersinde Gani Akça ve eşi, Müşlam İşalan ve eşi, Muharrem Egin ve eşi ve Cevdet Merçan da evlenme yüzüklerini Hava Kurumuna teberru eylemişlerdir.

Kahraman askerlerimize kışlık hediye

Ankara 2 (a.a.) — Askerlerimize kışlık hediye teberruatı etrafında bugün aldığımız telgraflar, Diyarbakır halkının 2060 çift yün çorabla 703 parça muhtelif eşya, İncesu kazası halkının 519, parça eşya, Akçadağ kazası halkının da 2740 çift yün çorab, 617 çift eldiven ve hediye tedariki maksadile 429 lira verdiklerini bildirmektedir. Sandıklı kazası ve köyleri halkı evvelce verdikleri 3503 parça muhtelif eşyaya ilâveten yeniden 1654 parça eşya vermişlerdir.

«Yeni nizam» ı izah için!

Japonya Hariciye Nazırı 3000 çocuğa bir nutuk söyledi!

Tokio 2 (a.a.) — «Asya çocuklarına» hitab ettiğini söyleyen Japon Hariciye Nazırı Matsuoka demiştir ki:

«— Asya, son iki yüz yıl içinde hissedilen Amerikan ve Avrupa tazyikından kurtulmak üzeredir. Bu hal şarkî Asya memleketlerini eski şerefli vaziyetlerine tekrar sokacaktır.»

Matsuoka, Avrupa harbini «diğer memleketler tarafından zulüm görenler şimdi güneş altında hür yaşamak için mücadele ediyorlar» diye tarif etmiştir.

Hariciye Nazırını dinleyenlerin büyük bir kısmını Tokio mektebleri talebelerinden 3.000 kadar çocuk teşkil etmiştir. Bu toplantıya Hollanda Hindistanı, Siam, Çin, Mongol ve Mançuri çocuklarından yalnız 250 si iştirak etmiştir. Japonya, bu memleketleri, yeni nizamın kurulacağı mıntaka dahilinde addetmektedir.

10 milyon talebe iş servisine girecek

Tokio 2 (a.a.) — Stefani ajansından: Millî Terbiye Nezareti tarafından tanzim edilen plân mucibince on milyon genc Japon talebesi iş servisine iştirak edecektir.

İtalyan Üniversitelileri Berlinde imparatorluk fikrini münakaşa ediyorlar!

Berlin 2 (a.a.) — Stefani: İkinci İtalyan - Alman üniversiteliler kongresi, dün mesaisine başlamıştır. Doktor Scheel, İtalyan heyetine hoşamedi beyan etmiş ve Alman gençliğini faşist gençliğe bağlıyan rabıtaları sena eylemiştir.

İtalyan murahhası Gatto'nun cevabından sonra aşağıdaki tez hakkında münakaşalar başlamıştır.

Reich ve imparatorluk fikri.

Macar partileri münakaşadan vazgeçecekler

Budapeşte 2 (a.a.) — Stefani: Dün bütün siyasî fırkaların akdetmiş oldukları konferans neticesinde, Macaristanın üçüzlü misakla Yugoslav - Macar dostluk misakı - nın kabulüne müteallik protokolun parlamentoca tasdikına tevessül edildiği sırada her türlü münakaşadan vazgeçmeğe müttefikan karar verilmiştir.

Gelibolu Çocuk Esirgeme kurumunun faaliyeti

Gelibolu (Hususi) — Çocuk Esirgeme Kurumu, muavenete muhtac çocuklardan kırk beş tanesini himayesine almıştır. Bunlara her gün sıcak yemek verilmekte, elbise, ayakkabı, çamaşır dağıtmıştır. Hasta çocuklara da ilâc tevzi olunmaktadır.

Çocuk Esirgeme kurumu bu sene faaliyetini daha fazla arttırmak için teşebbüslere geçmiştir ve bu arada Kurum için bir de bina yapılacaktır.

—Atatürk için—

Bursa Halkevinde de bir ihtifal yapıldı

Bursa 2 (a.a.) — Ebedî Şef Atatürkün son defa Bursayı şereflendirdikleri günün büyük hatırası dün gündüz yapılan merasimi müteakib akşam Halkevinde münevver ve çok kalabalık bir halk kütlesinin iştirakile bir defa daha anılmıştır.

Törende vali, parti müfettişi, parti erkânı ve meb'uslarımızdan bazıları da hazır bulunuyordu. Bu münasebetle başta valimiz olduğu halde birçok hatibler tarafından Atatürke aid kıymetli hatıralar nakledilmiştir. Bu toplantı coşkun tezahürlere vesile olmuştur.

İngilterenin harb masrafı arttı

Masrafların şimdi, günde 10 milyon sterlini geçtiği sanılıyor

Londra 2 (a.a.) — Daily Telegraph gazetesinin siyasî muharriri yazıyor:

Pek yakında Avam Kamarasından, harb masraflarına karşılık olmak üzere pek muhtemel olarak yeniden bir milyar İngiliz liralık yeni bir kredi tasvib etmesi taleb olunacaktır.

Geçen haziran ayında, harb masrafları günde 7,5 milyona baliğ oluyordu. Eylûlde masraflar, günde 9 milyonu bulmuştur.

Maliye Nazırı, Avam Kamarasından yeni kredi taleb ettiği zaman pek muhtemel olarak yeni masraf rakamını bildirecektir. Sanıldığına göre, bütün masraflar, günde on milyon İngiliz lirasına baliğ olmuştur.

Son bir kaç ay içinde harb endüstrisinin bütün rökorları kırmış olduğu tebarüz ettirilmektedir.

Fransa - Siyam mütareke ahkâmı

Vichy 2 (a.a.) — Saygon'dan Havas ajansına bildirildiğine göre, Hindiçini ile Siyam arasında Saygonda imza edilen mütareke muahedesi, mütarekenin 28 kânunusaniden itibaren 15 gün müddetle akdedildiğini, hasmane propagandaya nihayet verildiğini, iki memleket arasında posta, telgraf ve telefon irtibatının yeniden tesis edileceğini tasrih etmektedir. Siyamın Saygon konsolosu, vazifesinin başına dönecektir. Muhtemel hâdiselerin halli için üç taraflı bir komisyon teşekkül edecektir.

Telgraftan anlaşıldığına göre, hudud hattı Fransız Hindiçinisinin eski hududunun biraz içerisinden geçmektedir.

Geniş ufuklar

— 4 [*] —

Anglosakson medeniyetile elbirliği

Onlardan yapacağımız ilk istifade, istihsal şekillerini bizde de tatbik etmektir

Yazan:
Nezahet Nureddin Ege

1914 - 1918 harbinde Alman militarizminin müttefiki olan Osmanlı imparatorluğu tarihe karıştıktan sonra millî hududları arasında yükselen genc Türkiye Cumhuriyetinin yirmi senelik bir fasıla ile patlayan ikinci Avrupa harbinde Anglosakson âlemi ile ittifak etmesi tarihimizin büyük bir ehemmiyetle kaydedeceği fevkalâde bir hâdisedir. Bir terbiyeci sıfatile bu ittifakın bizi en ziyade alâkadar eden cephesi, bu iş birliğinin içtimaî ve iktısadî hayatımızda yapacağı akisleri olacaktır.

Osmanlı imparatorluğunun hayat felsefesile Alman militarizmi arasında bir fikir iştiraki mevcud olduğu içindi ki Umumî Harbde Türk evlâdlarının kanı; müttefkleri Almanların menfaatlerini müdafaa maksadile endişesiz israf edilmişti. O zamanki uzun facialardan ibret alan bugünkü Türkiye Cumhuriyeti ise evlâdlarının hayatını her şeyden mukaddes bilmiş, ancak ve ancak ana vatanın hakikî bir tehlike karşısında bulunduğuna iman ettiği zaman silâha sarılacağını, harb ateşinin Türkiye ufuklarını sarmasına kat'iyyen meydan vermiyeceğini dünyaya bildirmiştir. Fakat tâ harbin başlangıcından itibaren evvelâ Anglosaksonlarla teşriki mesaiye karar verişimiz, saniyen bu karara bugüne kadar büyük bir sadakat gösterişimiz Anglosaksonların zaferine iman ettiğimize bir delil olarak alınamaz mı? Bu imanımızın temel taşı hiç şüphesiz ki İngilizlerin askerî kuvvetlerinden ziyade iktısadî sahadaki büyük kabiliyetlerine karşı beslediğimiz itimaddan başka bir şey değildir.

Hepimiz biliyoruz ki bir senelik harb zayiatına rağmen bugün İngiliz ticareti bahriyesi harbin bidayetindekinden daha çok kuvvetlidir. Bu muazzam ticaret filosu dünyanın dört köşesinden (İngiliz lisanile konuşan milletlerin istihsal ettikleri) gıda maddelerini Britanya adalarına taşıyorlar, ham maddeler ise her zamankinden şayanı hayret derecede daha yüksektir.

Evvelâ en geniş mikyasta bir çiftlik istihsali.. Sonra geniş sanayi istihsali ve bütün bu istihsal yekûnunu millî ve beynelmilel piyasalara tevzi edebilecek liyakatte muazzam bir ticaret şebekesi!.. İşte Anglosaksonların sırrı muvaffakiyeti!.. Bu askerî kuvvetlerin muvaffakiyetlerile mukayese edilemiyecek derecede yüksek bir mazhariyettir.

Basit bir misal alalım. İngiliz lisanile konuşan milletlerin en genci ve en az nüfusa sahib olan Yeni Zelandayı tetkik edelim. Burası Büyük Britanya adalarına uzak mesafede, Bahrimuhitikebirin sonsuz dalgaları arasında yapyalnız bir adadır. Nüfusu da sadece bir milyon üç yüz bin küsurdur. Daha yüz sene evvel bomboş olan bu adada bir asırdan az bir zaman zarfında müteşebbis ve azimkâr iş adamları dünyanın en modern çiftliklerini kurmğa, en medenî şehirlerini halketmeğe, en güzel ziraî fabrikalarını yükseltmeğe muvaffak olmuşlardır. İşte gözümün önünde 27 ağustos 1940 tarihli bir Amerikan gazetesi... Yeni Zelandanın Wellington şehrinden verilen bir telgraf neşrediliyor:

«Britanya hükûmeti bütün harb imtidadınca memleketimizin bütün tereyağ, peynir, domuz sucuğu mahsulâtını satın almak hususundaki ticaret anlaşmasını ikmal etmek üzeredir. Bu istihsalât şimdiye kadar 120,000 ton tereyağ, 107,000 ton peynirdir. Yeni Zelânda hükûmetinin süt sanayiini teşvik eden lâboratuvarları bu istihsalâtın önümüzdeki seneler zarfında bir miktar daha fazlalaştırılmasına çalışmaktadır. Ta ki bütün bu miktar istihsalât dahilde hiç sarfedilmeksizin doğruca Britanya adalarına sevkedilebilsin.»

İşte genc Türkiye Cumhuriyetinin dostu ve müttefiki Anglosaksonların harbi kazanmak için kullandıkları en müthiş silâhlar!.. 120,000 ton tereyağ ve 107,000 ton peynir!.. Bu muazzam yekûnları sadece bir buçuk milyonluk Yeni Zelanda halkının istihsal ettiğini de hesaba katarsak o zaman işin azameti bir kat daha gözümüzün önünde canlanmış olur. Ve on sekiz milyonluk Türk kütlesinin istihsal kudretini şöylece mukayese edersek vasatî bir hesabla bir milyon beş yüz bin ton tereyağ ile bir milyon iki yüz bin ton peynir istihsal edebilmemiz imkânı olduğu tezahür eder.

Bir terbiyeci sıfatile bence Anglosaksonlarla teşriki mesai etmemizin en büyük iktısadî ve terbiyevî kıymeti burada tecelli etmelidir kanaatindeyim. Mademki siyasî ve askerî sahalarda Anglosaksonların yanında vaziyet alıyoruz. İktısadî ve içtimaî sahalarda da onların tecrübelerinden istifade etmeği evlâdlarımıza öğretmek, memleketimizin tabiî servet kaynaklarını onların muazzam mikyaslarile işletmek lüzumunu terbiye davamızın mihveri haline getirmek ihtiyacındayız. Anglosaksonlar bugün yalnız haricî düşmanlarile mücadele etmekle kalmıyorlar. Fakat asırlardanberi vatanlarının içinde sefaletle, ıstırabla, işsizlikle mücadele etmişler ve bu mücadeleden zaferle çıkmışlardır. Bugün dünyanın servet ve refah itibarile en yüksek dereceye vasıl olan memleketleri hepimiz biliyoruz ki Anglosakson memleketleridir. Kendilerine bu zaferi temin eden âmil ise tamamen istihsal terbiyesine müstenid bir terbiye siyasetidir. Biz de böyle bir istihsal mücadelesine girmek mecburiyetindeyiz. Böyle bir mücadele millî hududlarımız dahilinde hayat seviyesini yükseltmek için en mukaddes millî vazifemiz olduğu kadar mensub olduğumuz Avrupa manzumesi içinde de en tabiî vazifemizdir.

Bugün, on altı aylık harb faciasından sonra Avrupanın bir çok mamur kısımları yıkılmış, birçok istihsal plânları mahvolmuştur. Finlândiya, Danimarka, Norveç, Holanda gibi büyük mikyasta süt, tereyağ, peynir, yumurta istihsal eden bu memleketler harbin tahribkâr tesirleri altında tamamen istihsal kabiliyetlerini kaybetmişler, bizzat kendileri muhtac vaziyete düşmüşlerdir. Avrupanın gıda maddelerinin pek çoğunu satın alan İngiltere piyasaları ile aralarındaki münasebetler kesilmiştir. Buna mukabil bu İngiliz pazarları bize açıktır. Avrupa bu hercümerc içinde kimbilir ne kadar zaman çırpınacak, ıstırab çekecektir. Bizim istihsalâtımızı arttırarak icabında bu memleketlere sevketmemiz beynelmilel vazifelerimiz değil midir?.. Amerikada birçok ziraî mıntakalar ahalisi kendilerinin ihtiyacı olmadığı halde çiftliklerinin bir kısmını sırf Avrupa harb felâketzedelerinin ihtiyaclarını karşılamak için ekip biçmektedir. Hattâ değil ziraî mıntakalar ahalisi, sayfiyelerde oturan Amerikalılar bile çiçek bahçelerinin yerlerini patates tarlalarına, fasulye tarlalarına kalbederek mahsullerini Avrupada açlığa mahkûm zavallı harb felâketzedelerine göndermeğe çalışmaktadırlar.

İşgale uğrayan Danimarka bizim Trakya vilâyetlerimiz kadar bir arazide senevî bir milyar yedi yüz seksen beş milyon yumurta yetiştirebiliyordu. O halde bizim yalnız Trakya vilâyetlerimizde bu kadar vâsi mikyasta tavukçuluk yapabilmek imkânı mevcud demektir.

Bugünkü harb şeraiti içinde başka memleketlere kapanmış olan İngiltere pazarları bize tamamen açıktır. İngilizlerle malî ve iktısadî çok mühim anlaşmalarımız vardır. Şu halde harbin başkaları için vücude getirdiği bu felâketli tecrübe bizim hayat ufkumuzda yepyeni iş ve istihsal yıldızı olarak yükselmektedir. Eğer biz istihsal meselelerini böyle bir terbiyevî ve içtimaî zaviyei rüyetten tetkik eder ve genc evlâdlarımıza da ettirmeğe çalışırsak Anglosaksonlarla teşriki mesai etmemizin terbiyevî kıymeti böylece tezahür etmiş olur. Ben o kanaatteyim ki istihsalleri yükseltmek sadece millî değil, fakat Avrupanın bugünkü ıstırabı karşısında tamamen beynelmilel insanî ve vicdanî vazifelerimizdir.

Nezahet Nureddin EGE

(*) Diğer yazılar 7, 22 ve 27 ikincikânun tarihli nüshalarımızda çıkmıştır.

Yardım kanunu kat'ileşiyor

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

dişe» şeklinde tavsif etmesini, siyasî mahfiller, Ruzvelt'e tam salâhiyetler veren kanun projesinin kabulünü tesri ettirmek için söylenilmiş addediyorlar.

Filhakika meb'usan meclisi hariciye encümeninden müsaid bir şekilde geçen projenin âyan meclisinde tebellür eden infiradcı mukavemetine maruz kalacağı ve âyanda mücadelenin daha hararetli olacağı bildirilmektedir.

İyi haber alan mahfiller, Amerikanın emniyeti bakımından efkârı umumiyenin ve ona istinad eden hükûmetin alınması lüzumlu gördüğü bir tedbire mâni olmak için infiradcıların sarfedeceği gayretlerin kâfi gelmiyeceğini tahmin ediyorlar.

Wilkie Çörçil'le görüştü

Londra 2 (a.a.) — Wendell Willkie dün akşamı Başvekil Winston Churchill ile geçirmiştir.

Willkie'nin Amerikaya avdetinden evvel Kral tarafından kabul edileceği zannedilmektedir.

Willkie dün gazetecilere beyanatta bulunarak bombardıman edilen mıntakaların amele tarafından sür'atle tamir edilişinin üzerinde yaptığı mükemmel tesirden bahsetmiştir.

Londra 2 (a.a.) — Senato hariciye komisyonu önünde İngiltereye yardım projesi hakkında bir an evvel beyanatta bulunabilmek için vaktinden evvel Amerikaya döneceğini bildiren Wendell Willkie, Kardinal Hinsley'i ziyaret ederek yarım saat kadar hususî surette görüşmüştür. Görüşme sonunda Kardinal misafirini büyük şeref merdivenine kadar teşyi etmiştir.

Wilkie hava taarruzu yapılan şehirleri geziyor

Londra 2 (a.a.) — Wendell Willkie, bugün, hava bombardımanlarına uğrayan taşra şehirlerini gezmeğe başlamıştır. Willkie, Coventry ve Birminghamı ziyaret etmiştir. Kendisi, Lord Derbynin misafiri olarak geceyi Knowsley şatosunda geçirecek ve yarın Liverpool ve Manchesteri gezecektir.

Willkie, Coventryyi gezerken öğle yemeğini otomobil fabrikatörleri birliği reisi Rootes ve diğer endüstri adamları ile birlikte yemiştir.

Willkie, gazetecilere, Coventry halkında hiçbir zâf alâmeti bulunmadığını söylemiştir.

Bir vapur erzak

Amerika, İspanyaya ve işgal edilmemiş Fransaya gıda gönderdi

Baltimore 2 (a.a.) — Hüviyetini belli etmek için arka tarafına büyük kızılhaç işaretleri resmedilmiş olan 5.000 tonilâtoluk Cald Harbor adındaki Amerikan vapuru İspanyaya ve işgal altında bulunmıyan Fransaya gönderilen yiyecek, giyecek ve tıbbî malzeme hamulesile dün öğleyin hareket etmiştir.

İngiltere bu vapurun abluka kordonundan geçmesine müsaade etmiştir.

Bir milyon dolar kıymetinde olan hamule arasında giden maddeleri tevzie maksus 26 kamyon ile diğer iki araba ve Almanyada bulunan İngiliz, Polonyalı, Fransız ve Belçikalı harb esirlerine mahsus olarak gönderilen 10.000 paket bulunmaktadır.

Denizlide tütünü 33 kuruşa indirdiler

Denizli 2 (a.a.) — Denizli tütün piyasası evvelki gün açılmıştır. Bugüne kadar satılan tütünlerin 72,500 kilosu İnhisarlar idaresi ve 85,000 kilosu da tüccar tarafından alınmıştır. Fiatlar 35/55 arasındadır. Müstahsil bu fiatlardan memnundur.

Floransada harb yaralılarının yakınlarını oturtmak meselesi oldu

Floransa 2 (a.a.) — Stefani: Dopolavara millî teşekkülü, Floransanın hastanelerinde tedavi olunmakta olan yakın ailelerinin bu yaralıları ziyaret edebilmeleri için onlara gidip gelme bilet ve Floransa otellerinde ikametleri için bonolar vermeği karar altına almıştır.

Bu tesanüd hareketini Floransanın bir çok otelleri takib etmişler ve yaralıların akrabalarına müesseselerinde meccanî ikamet teklifle - rinde bulunmuşlardır.

Hadiseler Arasında FELEK

İş inada bindi, galiba

Bir eski hikâyedir:

Merhum Pirizade Sahib Mollayı bayramda ziyarete gitmiş bir arkadaşım anlatmıştı.

Hane sahibi, yakınlarından birinin hastalığından endişe ile bahsederken:

— 39 derece harareti var, diye hastanın yüksek ateşi olduğunu anlatmak istemiş. Ziyaretçilerden birisi Sahib Molla merhumun bu endişesini güya izale için:

— Aman efendi hazretleri, 39 derece de ateş mi? Birader duacınız geçen gün üzerinize afiyet, hastalandı. Derecei hareti çıktıkça çıktı. 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46.....

Sahib Molla merhum müdahale etmiş:

— Geçmiş olsun efendim! Şimdi berhayattırlar ya!

— Evet, hamdolsun. Yani arzım şu ki 39 derece ilâh...

Şikâyet gibi olmasın ama bir takım gıda ve giyim maddelerinin fiatları da böyle akıl ve mantık hududlarının artık üzerine çıkmıya başladığı için gülünc oldular.

Meselâ bundan üç dört ay evvel Fiat Murakabe komisyonunun 150 kuruş azamî fiat koyduğundan dolayı bizzat benim şikâyet mevzuu ittihaz ettiğim Urfa yağının kilosu bugün 185 kuruştur.

Hâlâ hepimizin:

— Bu ne demek efendim! 15 liradan fazlaya kundura olur mu? diye Murakabe komisyonile birlikte şaşıp şaşıp kaldığımız kunduralar yerine göre 25, 30, 35, 40 liraya kadar fiatlanmaktadır.

— Fasulye gibi kendini nimetten sayıyor, sözile iptizale ölçü addettiğimiz fasulyenin bir kilogramı 40 kuruştur. Bu gidişle memur gıdası ismini almış olan bu kuru sebze de havyarlaşıyor demektir, artık piyaza elveda!

Şikâyet etmiyoruz. Mahiyetini tayin edemediğimiz ve bütün gayretimizle yenmeye çalıştığımız halde tesirini kıramadığımız meçhul bir kanun fiatları yükseltiyor.

Bu acaba nereye kadar gider?

Nasreddin Hocaya sormuşlar:

— Falanca köye kaç saatte gidilir?

— Hele bir yürü de göreyim? demiş.

Bu fiatların daha nekadar yükselebileceğini tayin için acaba geçen seneki rakamlara bakarak mı bir grafik çizelim? Arkadaşlarımdan birisi kışlık bir kundura almış. Almış değil, almak istemiş. Parası yetişmemiş. Bedelin yarısını vermiş, sağ ayağın kundurasını almış. Sol ayağı da gelecek ay alacakmış.

— Fiatlar böyle giderse hisseli kunduralar olacak! diye alay ediyordu.

İki gün evvel bu fiat işlerile alâkalı bir zatı gördüm. O da benimle beraber fiatlardan şikâyet etti. Elden birşey gelmediğini söyledi. Hatırıma gelen şu fıkraları kendisine anlattım:

Fıkralardan birisi:

Kahvede oturan birisine bir dilenci gelmiş:

— Allah rızası için bana bir kuruş! demiş.

— Yok!

— On para ver!

— O da yok!

— Öyle ise bir sigara lûtfet de içeyim.

— O da yok...

— Ne duruyorsun be adam! alk da beraber dilenelim.

Diye sözü bağlamış.

İkinci fıkra cümlenizin malûmudur.

Kürsüye çıkıp biraz düşündükten sonra Hoca merhum:

— Ey cemaat bugün size bir şeyler söylemek istiyordum amma hatırıma bir şey gelmiyor. Diyince cemaat içinden oğlu:

— Baba! Kürsüden inmek de mi hatırına gelmiyor? diye seslenmiş.

Komisyon azası olan zatla birlikte güldük. Galiba anlamamazlıktan geldi.

Arnavudun teravi namazında:

— İş inada bindi! dediği gibi galiba bu iş de inada bindi. Biz indirelim dedikçe onlar çıkıyor. Bakalım nereye kadar çıkacak?

B. FELEK

Bursa Valisi seylâb mıntakasına gitti

Bursa (Hususi) — M. Kemalpaşa ve Karacabey ovalarındaki son seylâb vaziyetini ve buna karşı alınan tedbirleri mahallinde tetkik etmek üzere Valimiz Refik Koraltan, M. Kemalpaşa ve Karacabeye gitmiştir. Valimiz bu mıntakada bir iki gün kalacaktır.

«CUMHURİYET» İN EDEBÎ ROMANI : 47

Kızıl Vazo

Yazan: Peride Celâl

— Nineniz merak ediyor, diye seslendi. Hattâ yanınıza gelmeye kalkıyor. Doktor Rüştü Bey de geldi. Allah aşkına çıkın şu odadan küçük hanım, Allah aşkına... Neniz var, ne oldunuz? Ninenize ne söyleyeceğimi şaşırdım!

Bu ısrar beni çıldırtabilirdi. Yalnız kalmak istiyordum. Kimsenin, hattâ ninemin huzuruna bile tahammülüm yoktu. Bununla beraber ayağa kalktım. Kapıya doğru yürüdüm. Garib bir hal içindeydim. Gizli bir kuvvet beni idare ediyor gibi idi ve gene bu kuvvet beni vazifelerime doğru adeta sürüklüyor, o anda hepsi beyhude ve lüzumsuz görülen hareketleri yapmaya, sevkediyordu.

Odamın kapısını açtım. Gülsüm içeri girdi. Telâş içindeydi. Karanlıkta oturduğumu görünce irkildi. Elektrik düğmesini çevirdi.

Başını bana doğru çevirdiği zaman dudaklarında biriken sualler olduğunu hissederek susmasını işaret ettim. Aynaya yaklaştım. Yüzüm odaya ilk girdiğim zamanki gibi sapsarı idi. O kadar kısa bir zaman içinde gözlerimin etrafını saran morluğa hayret ettim. Burnum adeta çekilmiş, dudaklarım kısılmıştı. Ne sür'atli değişiklik! Bir iki saat içinde bir iki yıl birden ihtiyarlamışa benziyordum. Aynada gördüğüm bu yorgun, çökmüş, soluk, zavallı yüz beni korkuttu. Gözlerime kederli, mustarib bir mana, fakat bundan daha korkuncu karanlık, uğursuz bir gölge düşmüştü.

Yanaklarımı boya ile hafif pembelettim. Dudaklarımı da boyadım. Böylece yüzüm solmuş bir maskenin tekrar boyanıp tazelenmesi gibi sahte bir renge bulandı.

Gülsüm eşikte durmuş, hayretle beni tetkik ediyordu. Fakat hiç bir şey söyleme, sormıya cesaret edemedi. Odadan çıkmadan evvel arkama dönüp baktım ve onun eğildiğini, yerden bir çöp toplar gibi biraz evvel buruşturup attığım mektubu aldığını gördüm. Bir an geri dönmek, bu kâğıdı elinden alarak onun bir çöp, yırtıp atılacak boş bir kâğıd olmadığını söylemek aklıma geldi. Fakat vazgeçtim, onu alıp saklamak, yani o feci satırları tekrar tekrar okumak.. Hayır bunu yapamıyacaktım. Hiç birşey söylemiyerek yürüdüm.

Koridoru sür'atli adımlarla geçtim, şimdi kendimde büyük bir halsizlikten başka hiç bir şey hissetmiyordum. Yeni hastalıktan kalkmış gibi mecalsiz, yorgundum.

Muhakkak ki bu büyük darbeye şayanı hayret bir şekilde tahammül ettim. Bütün hâdiseleri sonuna kadar ağlamadan, çırpınmadan gürültüsüz, kabil olduğu kadar soğukkanlı karşılamağa gayret ettim. Bunda muvaffak da oldum.

Büyük bir ümidsizlik ve keder içinde boğulacağımı sandığım, işkence masasına yatırılmış bir insan gibi yetişir, artık yetişir tahammül edemiyorum diye, bağırmak, haykırmak, kendimi yerlere atıp oradan oraya vurmak istediğim zamanlar olmadı değil. Fakat kendimi çabuk toplayordum. Hüseyin de bana yardım ediyor, gayret veriyordu. Bu meşum günlerde şafkatine, dostluğuna güvendiğim tek insan o kalmıştı.

Gülsümün haber verdiği gibi ninemin odasında Rüştü Beyi buldum. İçeri girer girmez ninem yatağında doğruldu, merakla «Neredeydin?» diye, sordu. Biraz başımın ağrıdığını, uyuyup kalmış olduğumu söyledim ve ışıktan uzak bir köşeye oturdum. Ninem merakla gözlerini üzerimde gezdirmesine rağmen hiç bir şey anlayamadı. Doktor Rüştü Beye gelince, o kalkıncıya kadar gözlerini üzerinden ayırmadı, yüzüme ısrarla bakması, delirtecek kadar siniri- me dokunuyordu .Odama çıkıp yalnız kalabilmek için biran evvel kalkıp gitmesini temenni ediyordum. Ninemi çok iyi bulduğunu söyliyerek nihayet gitmeğe hazırlandı. Ninemin odasından beraber çıktık. Dışarıda, yalnız kalınca beni kolumdan tutarak kenara doğru çekti, hayretle yüzüne baktım. O da bana bakıyordu. İçimden geçeni anlamak ister gibi dikkatle gözlerimin içine bakan o keskin bakışlı küçük mavi gözlerden kurtulmak için derhal başımı eğdim. Sual sormasından korkuyordum. Tekrar içimden bir dua gibi «aman Allahım, ne zaman bütün bunlar bitecek, yalnız kalacağım!» diye, mırıldandım. Rüştü Bey hâlâ kolumu tutmakta devam ediyordu. Başını bana doğru yaklaştırarak şöyle dedi:

— Büyükannenin yanında sesimi çıkarmadım Azize, fakat o ihtiyar kadının yüzüne dikkat etmemiş, renginin solukluğunu, bakışlarının acaibliğini farketmemiş olmasına hayretteyim. Nen var, ne oldu?

Zavallı doktor Rüştü!. Acaba o anda bana bir düşman gibi göründüğünün farkında mıydı? Öyle bir haleti ruhiye içindeydim ki sual sorulmasına değil, fakat bir başkası tarafından çekmekte olduğum ıstırabın keşfedilmesine bile tahammülüm yoktu. Öfkeden, sinirden titriyordum. Yumruklarım gayriihtiyarî sıkıldı. Boğuk bir sesle ve hep önüme bakarak:

— Hiçbir şeyim yok, dedim.

Doktor:

— Söylemek istemiyorsun diye, devam etti. Herhalde bir hastalık değil, asabî bir buhran geçiriyorsun.

İnadla:

— Hiç bir şeyim yok diye, tekrar ettim.

Elimi avuclarına aldı ve sıkılmış yumruğumu açarak yavaşça okşadı.

— Mademki ısrar ediyorsun, diye, mırıldandı. Zaten fazla sormak hakkını haiz de değilim. Yalnız eski aile doktorunuz ve dostunuz olduğum için bu kakadarcık olsun alâkadar olmaktan kendimi alamadım, sonra şunu düşündüm: Ninen hasta, büsbütün yalnız sayılırsın. Halbuki insanın böyle vaziyetlerde daima, teselli, teskin edecek bir dosta ihtiyacı vardır.

Elimi bıraktı ve ilâve etti:

— Sana sinirlerini teskin edecek bir ilâc vereyim. Gece yatarken biraz da veranol alsan fena olmaz.

Başımı kaldırdım, gözgöze geldik.. Dost, müşfik, küçük mavi gözler.. Biraz yumuşar gibi oldum.

(Arkası var)

Velhasıl

Tekrar yazıyoruz

Sesinin notası itiraza imkân vermiyecek kadar âmirane, kellifelli ve mütehakkim tavırlı bir takım adamlar ikişer üçer kişilik grup halinde apartıman kapılarını çalıp, üzerinde herkesin ihtiramını kazanmış büyüklerin isim ve resimlerini taşıyan bir takım takvim, defter, muhtıra gibi maliyeti ucuz şeyleri, hatırası insana ihtiram telkin eden cemiyetler ve kurumlar namına tutturabildiğine ve yutturabildiğine birkaç misli bedelle satmakta ısrar ediyorlar.

Bu, ticaretse, muhtıra, takvim veya defter almak isteyen kimseler bunları dükkânlardan tedarik etmeyi daima tercih ederler. İane ise, nereye masruf olduğu bilinmiyen bu ianeyi neden böyle kapı kapı dolaşıp toplayorlar? Buna kanun müsaid mi? Bilhassa vaziyetleri ve mizacları böyle âmirane ricaları reddetmeye müsaid olmıyan birçok vatandaşlardan makbuzsuz, hesabsız, kitabsız ve -muhakkak ki- yersiz olarak para sızdıran bu adamların bu ticaretine bir nihayet vermek için Vilâyetin açık ve kat'î himayesine ihtiyac vardır.

Bu bahsi evvelce de açmıştık. Bu gün de tekrar ediyoruz. Çünkü bu (zoraki ticaret - iane) devam edip gitmektedir.

San'ata dair

1 ayda

5 RESİM SERGİSİ

Genc Fransızlar, D Grupu lehine misal vermiş oldular - Ercümend Kalmukta bir senenin farkı mühimdir

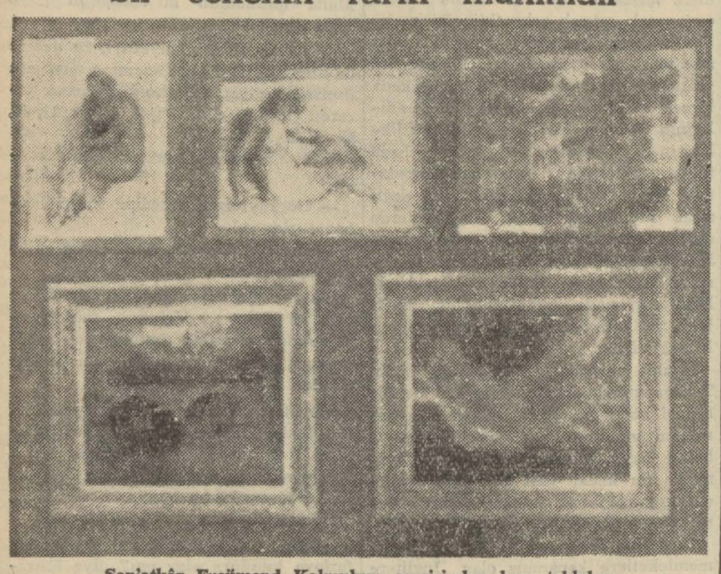

San'atkâr Ercümend Kalmukun sergisinden bazı tablolar

Yazan: **Fikret Adil**

1941 senesinin birinci ayı Türk resim san'atı için gerek keyfiyet gerek kemiyet bakımından bir dönüm noktası oldu. Filhakika yalnız İstanbulda, kânunusaninin son üç haftasında beş resim sergisi açıldı. Sırasile sayalım:

1 — Eminönü Halkevi amatörler sergisi.

2 — Beyoğlu Halkevi karikatür sergisi.

3 — D grupunun Güzel San'atlar Akademisindeki sergisi.

4 — Muasır genc Fransız ressamları sergisi.

5 — Eminönü Halkevinde Ercümend Kalmukun sergisi.

Amatörler sergisi

Bayramın ikinci günü, yani 9 kânunusanide Eminönü Halkevinde açılan amatör ressamlar sergisi bize, Nejad Melih gibi genc bir istidadı ortaya çıkarmıştır. Bu münasebetle söylemek isterim ki, amatör sergileri yapmakla Halkevleri, memlekette birçok kıymetlerin tezahürüne sebeb oluyor, yalnız bu cephesinden bile olsa, hizmet ediyor.

Nejad Melih hakkında, bu sütunlarda evvelce bir makale yazmış olduğumdan hâdiseyi hatırlatmakla iktifa ediyorum. Yalnız ilâve edeceğim. Halkevleri, amatörlerin teşhir ettikleri resimlerden birinci, ikinci, üçüncü dereceleri iktisab edenleri bir jüri heyeti vasıtasile tespit ederek Ankaradaki merkeze göndermektedir. Orada büyük bir sergi yapılıyor. Birinci, ikinci, üçüncü dereceleri alanlara maddî mükâfatlar verilerek, resimleri bir galeride muhafaza ediliyor.

Nejad Melih, burada birinci dereceyi kazandı. Ankarada da ayni dereceyi muhafaza edeceğinden şüphe etmiyorum.

Karikatür sergisi

23 kânunusanide Beyoğlu Halkevi «Birinci Türk karikatür sergisi» ismi ile ikinci Türk karikatürü sergisini açtı. Yanlış okuduk zannetmeyiniz. Bu sergi Türk karikatüristlerinin müçtemian iştirak ettikleri ikinci sergidir. İlk sergi bundan beş sene evvel, Taksimde, şimdiki Camlıköşkün bulunduğu binanın ikinci katında, İstanbul festivalleri münasebetile açılmıştı. Daha evvel ise, memlekette münferid olarak ilk karikatür sergisini Cemal Nadir açmıştı.

Fakat şurası muhakkaktır ki, keyfiyet bakımından Beyoğlu Halkevinde açılan sergi ilk sergiye faiktır. Kemiyet bakımından noksanlar var. İmza bakımından olduğu gibi. Meselâ bu sergide, Ramiz, Münif, Ratib Tahir ve Togonun resimlerini göremedik.

Keyfiyet bakımından faik oluşunu, Dinoların Fikret Muallâ, Bedri Rahmi ve Sedad Nurilerin getirdikleri san'at telâkkilerine borcluyuz.

Çünkü karikatür, müstehcene yakın vaziyette duran iki hatun arasında yapılan mükâlemeden ibaret değildir. Ne diyorum, hiç te bu değildir. Bu tarz resimler, halkın hafiflik hislerini okşayan mecmuaların kapaklarını süslemek için yapılan birer öksedir. Karikatürle alâkası, hatunların etlerini, butlarını mübaleğaya inhisar eder.

Karikatürle alâka... Mübaleğa.. Evet. Karikatür bir mübaleğadır. Bir bakikatin mübaleğası. Bunun bariz misallerini, sergide Cemal Nadirde İstanbulun imar projesinde en bariz ve en sade manasile görüyoruz. Abidin Dinonun Pevami Safa karikatürlerinde karakter mübaleğasında buluyoruz ve örf, âdet karikatürünü, gene Abidin Dinonun İstanbul manzaralarından anlayoruz.

Sedad Nurinin köylü çizgileri, Fikret Muallânın alfabe öğreten kadınları, Bedri Rahminin kahvesi ile sergi seyircileri ve Afrika harbini gösteren resimleri, ilk defa olarak, memlekette karikatürün hakikî manasını gösteren eserlerdir.

D grupu

25 kânunusani 1941 de D grupu, 9 uncu sergisile Türkiyede açılan sergilerin en güzelini açıyordu. Serginin çizgi ve boya resimlerinin güzelliğinden başka bir de hoş tarafı var.

Hemen herkes, sergi münasebetile şöyle dedi:

«— Ressamlarımız artık anlaşılır resim yapmağa başladılar... Nasihatlerimizi tuttular. Bakınız, ne güzel resimler!»

Bu mütalealara gülüp acımaktan başka yapacak bir şey yoktur. Çünkü asıl hakikat şudur:

Seyirciler artık resmin ne olduğunu öğrenmeğe başlamışlardır, halkî resme alışmışlardır, yadırgamıyorlar.

Gerek D grupu ressamları olsun, gerek diğer genc ressamlar olsun, san'atlarından bir fedakârlık yapmış değillerdir. Aleyhlerine yazan, çizen, söyleyenlere rağmen resim san'atını kabul ettirmişlerdir.

Bu büyük bir hâdisedir.

Şimdiye kadar, herhangi bir sergide, genc ressamlarımızın tabloları karşısına geçenler:

— Anlayamıyorum, ne demek istiyor bu kübik şeyler!

Diye en klâsik resimlere dudak bükerlerdi. Ayni kimseler, meselâ bir tramvaya bindikleri zaman, vatmanı elektrik veya makine ilminden sıgaya çekmeği düşünmedikleri halde, san'atkârlarımızı bu çeşid suallerle üzerlerdi, hattâ onların izzetinefislerini kıranlar bile vardı. Ressamlarımız doğru bildikleri yoldan, her ne pahasına olursa olsun, yürümekte çekinmediler ve işte bugün, vaktile kendilerine taş atanlar, önlerinde eğiliyor.

Genc Fransızlar

D grupu sergisinin açıldığı gün, Beyoğlunda muasır Fransız ressamlarının bir sergisi açılıyordu. Fransa hükûmeti bu sergiyi bir san'at propagandası için hazırlamış ve göndermiştir. Vakıâ sergiyi hazırlayan Fransa ile bugünkü Fransa arasında büyük bir fark varsa da propaganda birçok müşkülâta rağmen devam etmektedir. Bu noktayı, alâkadarların nazarı dikkatine arzettikten sonra diyelim ki, genc Fransız ressamlarının sergisinin açılması, bizim için tam zamanında olmuştur. Böylece, modern resmin merkezinden gelen eserlerle bizim ressamlarınki arasında bir mukayese yapmak kabil oldu.

Mukayese Türk ressamlarının yüzlerini ak edecek mahiyettedir.

Filhakika, heyeti umumiyesi itibarile, D grupu sergisinde san'at araştırması imkânı ve endişesi bakımından genc Fransızlar sergisine üstünlük görüyoruz.

Bunu söylemekle, Türk resminin Fransız resmine faik olduğunu iddia etmiyorum. Fransada yetişen ve bugün de hâlâ mevcud resim üstadları ayarında bizde henüz kimse yoktur. Yaptığım mukayese genc Fransızların burada teşhir edilen tabloları ile D grupu sergisi arasındadır.

Ercümend Kalmuk

Eminönü Halkevinde, evvelki gün yalnız kendi eserlerinden mürekkeb bir sergi açan Ercümend Kalmuk «Cumhuriyet» okuyucuları için yabancı bir sima değildir. Ercümend, gazetenin bundan bir sene evveline gelene kadar resimlerini yapardı. San'atını ilerletmek üzere Parise gitmişti.

Garib bir tesadüf eseri olarak, Fransaya hareket ettiği günden tam bir sene sonra, ayni gün burada bir sergi açmış bulunuyor.

Dünyanın resim merkezinde geçirdiği kısa zaman, Ercümendin üzerinde büyük bir tesir yapmıştır. Diyebilirim ki, eski Ercümend ile bugünkü Ercümend arasında yüzde yüz lehe bir fark vardır. Bilhassa çizgilerinde.

Boya resimlerde, Ercümend henüz illustration tesirinden tamamile kurtulamamış, boyanın tamamile içine giremeştir. Fakat kendisinde irade ve san'at endişesi mevcuddur, bu cihetten de olgunlaşacağı şüphesizdir.

Ercümend, portrelerinde, hoşa gidecek tarzı almış, bunda da muvaffak olmuş.

Her genc san'atkârın az çok geçirdiği bu hoşa gitmek devresinden çabucak kurtulacağını kuvvetle ümid ediyorum, çünkü bu ümidi teyid edecek birkaç manzarası var.

Her şeye rağmen, burada, Ercümend Kalmuku, bir sene gibi kısa bir zamanda gösterdiği azimden ve terakkiden dolayı tebrik ederim.

Fikret ADİL

Münir Nureddin

Yarın akşam zengin programlı bir konser veriyor

Güzide artistimiz Münir Nureddini yarın akşam Fransız tiyatrosunda çok geniş bir programla tekrar dinleyeceğiz.

Klâsik şarkıları terennümde istisnaî bir mahareti olan san'atkâr, bilhassa Dede Efendiden, Zaharyadan ve sonra sırasile Arif ve Şevki Beylerden ağır parçalar seçmiştir.

Bunları, devrin bestekârları tarafından hazırlanan şarkılar ve nihayet halk türküleri takib edecektir.

Her konserine, iyi taganni kadar iyi tenevvü de temin ederek ayrı gir ruh veren Münirin yeni konseri merakla beklenen bir san'at mevzuudur.

«Ben Mısırlı bir prensim»

Eyüblü Halid; ağırceza mahkemesinde hesab veriyor

Muhtelif senelerde bir çok dolandırıcılık işinden muhakeme edilen «kadın avcısı» diye tanınmış Eyüblü Halidin bir kaç yeni hâdiseden dolayı mevkufen muhakemesine, İstanbul birinci Ağırceza mahkemesinde devam olunmaktadır.

Son celsede, Arşalos isminde bir kadın şahid olarak dinlenilmiştir. Arşalos, Beşiktaştaki evine gelen Eyüblü Halidin «ben, Mısırlı bir prensim, İstanbula seyyah sıfatile geldim» dediğini, bunun üzerine bir hayli izzet ve ikram gördüğünü anlatmış ve «ortalık kararmıştı. O gece bizde kalmak istedi. Böyle bir prens, misafir kalmak isterse, o ev için bu büyük bir şereftir. Gece bizde kaldı, sabahleyin gitti. Bize hediyeler gönderecekti, halbuki evden küçük kızımın elmas broşu ile on lira para alıp gitmiş, demiştir.

Eyüblü Halid, Arşalosun evine gittiğini inkâr etmemekle beraber, kendisi Tevkifanede iken, bu kadının dikiş diken büyük kızına yirmi küsur liraya üç ipekli gömlek ısmarladığını, parayı peşin verdiğini, gömlek bedelinden bir miktar alacağı kaldığını, bu sebeble eve şöyle bir uğradığını iddia etmiştir. Kendisinin böyle çok pahalı gömlekler giymesinin sebebi sorulunca da, «eh, herkesin bir merakı vardır, ben de iyi giyinmeğe, şık gezmeğe meraklıyım» cevabını vermiştir.

Müddeiumumilik, dosyayı tetkike almıştır. Gelecek celsede mütaleasını söyliyecektir.

Tiyatro dersleri

Şehremini Halkevinden:

Evimizde genc edib Cemaleddin Server tarafından (Türk temaşası, tiyatro ve edebiyat dersleri) verilecektir. Bu derslere devam etmek istiyenlerin en aşağı orta mekteb tahsili görmüş olmaları, ve iki aded fotoğraflarını da beraber getirmeleri lâzımdır.

O GECENİN RÜYASI

BETTE DAVIES • OLIVIA DE HAVILAND • LESLIE HOWARD

Pek yakında LÂLE sinemasında

Yarın akşam SÜMER Sinemasında

JOAN BLONDEL - MİSHA AUER

BİNG CROSBY ve Orkestrası

Tarafından nefis bir tarzda yaratılan

KÜÇÜK MELEK

Fransızca sözlü şen ve neş'eli operet filminde seyircileri ağlatırcasına güldüreceklerdir.

TAMAMEN YENİ BİR DANS — Herkesin ağzında dolaşacak ŞARKILAR Yerlerinizi evvelden aldırınız.

SPOR

Dünkü lik maçları

Beşiktaş Beyoğlusporu 5 - 1, Galatasaray Kasımpaşayı 5 - 0, İstanbulspor Vefayı 2 - 1, Süleymaniye Beykozu 3 - 0, Fenerbahçe de Topkapıyı 3 - 1 yendiler

Askerlik hizmetinde bulunanların sivil kulüblerde futbol oynayamıyacakları hakkındaki emir üzerine dün Kadıköy ve Şeref sahalarında yapılan lik maçları hayli heyecanlı olmuştur. Haftanın en mühim maçı Şeref sahasında lik dördüncülüğü için Vefa ile İstanbulspor arasında idi. Vefa takımı dört mühim oyuncusunu oynatamadığı bu maçtan 2 - 1 mağlûb olarak sahadan çıkmağa mecbur oldu. Bu maçı kazanmak için İstanbulsporun sarfettiği gayret te takdire lâyık bir fevkalâdelik idi. İlk sayıyı yapan tarafın bütün oyun müddetince maneviyatı artacak, oyunda muvazene bu esas üzerine kurulacaktı. Galatasaraydan İstanbulspora geçen Süleyman, maçın üçüncü dakikasında yapılan toplu bir hücumdaki kargaşalıkta ilk golü yapıverdi.

Bu kadar çabuk beklenmiyen bu sayıdan sonra oyun bütün bir devre Vefanın hakimiyetinde olmasına rağmen beraberlik sayısı yapılamadı.

İlk devreyi 1 - 0 mağlûb bitiren Vefalılar mutlak iki sayı kaçırmakla talihsizliklerini âdeta ilân etmişlerdi.

İkinci devre Vefa için ümidli bir şekilde idi. Asabiyetle karışık bir şekilde oyuna başlayan Vefa, kısa bir zamanda oyunda kat'î hakimiyeti temin etti. İstanbulsporun müdafaaya başvuran oyunu arasında Vefa müdafii Vahidin hakem tarafından sahadan çıkarılması, takımın 10 kişi ile kalmasına sebeb olmuştu. Bu yüzden artan bir heyecan oyuna ayrı bir sür'at, Vefaya da kat'i bir hakimiyet verdi. 27 nci dakikada Hakkının çektiği firikik Vefa takımını beklediği beraberliğe getirdi. Vefanın tazyiki karşısında her dakika galibiyet golünü bekleyen gözler Süleymanın 38 inci dakikada İstanbulspora kazandırdığı ikinci golü hayretler içinde seyretmeğe mecbur oldu.

İstanbulspor partiyi kazanmış, Vefa da 2 - 1 mağlûb olmuştu. Herkes biliyordu ki bu maç lâalettayin bir oyun değildi ve çok dikkatle idare edilmesi lâzımgeliyordu. Maatteessüf soyunma yerine giden hakem, seyircilerin taarruzuna uğramaktan kendini kurtaramadı.

Hakem için maçı tamamile iyi idare etti demek biraz gücdür.

İkinci maç

Şeref sahasında ikinci maç Galatasarayla, Kasımpaşa arasında oynandı. Galatasaray birinci devrede 4, ikinci devrede de 1 gol yaparak maçı 5 0 kazandı.

Beşiktaş - Beyoğluspor

Şeref sahasında son maçı Beşiktaşla, Beyoğluspor takımları yaptılar. Beşiktaş takımında Şeref, İbrahim ve Hüseyin, Beyoğlusporda da Koço ve Maruli oynıyamadılar.

19 uncu dakikada Beşiktaş merkez muavini uzaktan bir şütle ilk golü yaptı. Beyoğlusporun kazandığı bir kornerde Colafi beş dakika sonra beraberlik sayısını yapmağa muvaffak oldu. İki dakika sonra Sabri Beşiktaşın ikinci golünü attı ve oyunun şekli birdenbire Beşiktaş lehine döndü. Hakkının şahsî hücumla yaptığı iki gol devreyi 4 - 1 Beşiktaş lehine çevirdi.

İkinci devre Beyoğluspor o kadar çok müdafaaya ehemmiyet veren bir oyuna başladı ki Beşiktaş için sayı çıkarma kapıları kapandı. Kaçan müteaddid fırsatlardan birinde Şakir beşinci ve son golü yaptı. Bu sayı maçın son dakikalarında yapıldı. Beşiktaş bu suretle devamlı galibiyetlerine bir tane daha ilâve etti.

Süleymaniye - Beykoz

Kadıköy sahasında ilk maçı Süleymaniye ile Beykoz takımları yaptılar. Süleymaniye oyuna sür'atli bir şekilde hâkim olarak başladı. İlk on dakika zarfında birinci golü yapan Süleymaniye, 14 üncü dakikada ikinci golü yaptı. Ve devre 2 -0 Süleymaniye lehinde bitti.

İkinci devre nispeten müsavi denebilecek bir şekilde idi. Sol açık Fethi 32 nci dakikada üçüncü ve son golü yaptı. Maç 3 - 0 Süleymaniyenin lehinde bitti.

Fenerbahçe - Topkapı

İkinci ve son maç Fenerbahçe ile Topkapı arasında oynandı. Topkapı her zamankinden daha zayıftı.

Fenerbahçe büyük bir tazyikle hâkim olduğu oyunda Topkapı tamamile kalesinin içine çekilmeğe mecbur oldu. Fenerbahçe muntazam paslı bir oyunla 12 nci dakikada Naim, 20 nci dakikada Naci, 26 ncı dakikada Yaşar vasıtasile üstüste üç dayı yaptılar. Fenerbahçe ilk devrede fazla sayı yapmak için pek uğraşmadan devre 3 - 0 Topkapının aleyhinde bitti.

İkinci devre Fenerbahçe için pek üzüntülü bir şekilde geçti. Topkapının ciddî müdafaası Fenerbahçeye sayı yapmak imkânını vermedikten başka bir gol bile yemeleri umumî hayreti mucib oldu. Topkapılılar 38 inci dakikada merkez muhacimlerinin sıkı bir vuruşile devrenin yegâne sayısını yaptılar.

Fenerbahçenin bütün gayreti boşa çıktı ve maç 3 - 1 Fenerin galibiyetile bitti.

İkinci küme malçarı Hisar sahasında yapılmıştır.

Anadolu, Rumelihisarı 3-0, Alemdar, Beylerbeyini 4-2, Anadoluhisar da Hilâli 9-2 yendiler.

Halkevlerinin tertib ettiği yarışlar

Eminönü Halkevi tarafından hazırlanan ikinci sokak koşusu dün Halkevi, Gülhane parkı arasındaki yolda üç kilometre olarak yapılmıştır. Geniş bir grupun iştirak ettiği müsabaka büyük bir mükemmeliyet içinde yapılmış ve bütün atletler yarışı bitirmişlerdir.

1 — Hataylı Ahmed 10.28.5, 2 — İshak 10.36, 3 — Adnan 10.43.3

Kadıköy Halkevi müsabakası:

Kadıköy Halkevi tarafından yapılan müsabaka 5000 metrelik bir yol üzerinde yapılmıştır.

Fenerbahçe stadile Belvu arasındaki müsabaka iyi bir şekilde bitmiştir.

1 — Eşref 18.03, 2 — Halil, 3 — Raif.

Müsabakada derece alanlara Halkevi tarafından Eşofman, atlet fanilâsı hediye edilmiştir.

Üsküdar Halkevinin tertib ettiği üç kilometrelik mukavemet yarışına 29 atlet iştirak etmiştir.

1 — Münir 11.29, 2 — Seyfi 11.43, 3 — Orhan 12,05

Beyoğlu Halkevi mukavemet yarışı da üç bin metrelik bir yol üzerinde yapılmıştır.

Neticeler:

1 — Konstantin (Kolej) 12.06, 2 — Halil, (Kuleli), 3 — Zare (Kolej).

Basketbol maçları

Eminönü Halkevi tarafından hazırlanan basketbol maçlarına dün devam edilmiştir. 3 üncü kategoride Kabataş, Kurtuluşu 8-5, Kurtuluş, Çengelköyü 32-5, Savaş, Atletik Yıldızı 12-10 mağlûb etmişlerdir.

İkinci kategoride Heybeli, Koleji 24-23 mağlûb etmiştir.

Birinci kategoride Galatasaray , Kabataşı 20-11 yenmiştir.

Güreş müsabakaları bitti

İstanbul Güreş Ajanlığı tarafından tertib edilen kafa kol kapma güreş müsabakaları nihayetlenmiştir.

Elde edilen dereceler şunlardır:

56 kilo: Fehmi (Güreş), Fahreddin (Güreş),

61 kilo: Hâmid (Güreş), - Ahmed (Beşiktaş)

66: İsa (Güreş), - Mehmed (Beşik - taş)

72 kilo: Mustafa Çakır (Beşiktaş), - Mehmed (Galata Gencler)

79 kilo: Mustafa (Beşiktaş), - Zeki (Güreş)

87 kilo: Harun (Güreş).

Müsabaka sonunda 16 puvanla Güreş kulübü birinci, 11 puvanla Beşiktaş ikinci, 3 puvanla Galata Gencler üçüncü olmuşlardır.

İzmir kulüblerinin müracaati

İzmir (Hususî) — Şehrimizdeki dört spor kulübü, beden terbiyesi umum müdürlüğüne müracaatle, bu sene yapılacak millî küme müsabakalarına, İzmirden dört kulübün iştirakinin kabulünü istemişlerdir.

İpek ihracatı

Bursa (Hususî) — Avrupaya ipek ihracatımız fevkalâde inkişaf etmektedir. Koza mahsulünün döküm zamanı olan temmuzda ihracatçılar tarafından toplanan kozanın ihracına birinciteşrinde başlanmış ve bu sene mahsulünden sene nihayetine kadar 31,384 kilo âlâ kuru koza, 5000 kilo çifte koza, 3000 kilo ham ipek, 1000 kilo çifte ipeği ihrac edilmiştir. 1940 senesi mahsulü satışları piyasada fabrikatörler arasında hararetli bir şekilde devam etmektedir. Gerek Avrupadan her gün vaki talebler, gerek dahili ihtiyacın fazlalığı koza ve ipek fiatlarını normal bir surette yükseltmektedir. Şimdilik ipek fiatları eskisine nispetle %10 yükselmiş bulunmaktadır. Bu nispet diğer mahsullere nazaran fazla değildir. İpek fiatlarının fazla miktarda artmamasının sebebi, geçen sene bu mevsimde dokuma fabrikalarının kısmen faaliyetlerini tatil etmiş bulunmalarına rağmen bu sene ayni mevsimde iki ekip çalıştırarak faaliyetlerine büyük bir hızla devam etmeleridir.

Eminönü Halkevinin tertib ettiği koşuya iştirak eden atletlere çıkış işareti veriliyor

Kulüblerin mukadderatı hakemlerin keyfine bağlı değildir

Vefa - İstanbulspor takımları arasında dün yapılan lik maçı, iki kulübün de mukadderatını tayin edecek bir hususiyet ifade ediyordu. Bu maçı kazanan takımın millî kümeye girmesi yüzde doksan beş bir ihtimal ile tahakkuk edecekti. Bu itibarla müsabaka çok mühimdi ve çok iyi idare edilmek, bilhassa Vefanın son dakikada oynatmak imkânını bulamadığı dört mühim oyuncudan mahrum bir şekilde sahaya çıkması üzerine en ufak bir haksızlığa meydan verilmemiş olmak lâzımdı.

Halbuki dün akşam bu maçın tafsilâtını getiren arkadaşımız, maalesef hâdisenin bu prensiplere uygun bir şekilde cereyan etmemiş olduğunu söyledi ve maçın hakeminden acı acı şikâyet etti. Akşam gec vakit haber aldığımıza göre de Vefa kulübü idare heyeti, Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğüne müracaat ederek bu maçı idare eden hakem hakkında tahkikat yapılmasını rica etmeğe karar vermiştir.

Vefa kulübünün bu müracaatini yerinde ve haklı buluruz. Kulüblerin mukadderatının bir hakemin keyif ve iradesine bağlı olmadığını ilân etmek ve bunu karar altına almak, umumî müdürlüğün yapacağı en isabetli bir hareket olacaktır.

Diğer maçlar

Beşiktaş - Beyoğluspor B takımları arasındaki maçı 3-1 Beşiktaş takımı kazanmıştır.

Galatasaray, Fenerbahçeye hükmen mağlûb addedilmiştir.

Lik maçlarında puan vaziyeti

	Maç	Galibiyet	Berabere	Mağlûbiyet	Attığı	Yediği	Puan
Beşiktaş	16	16	—	—	77	14	48
Fenerbahçe	15	12	1	2	56	13	40
Galatasaray	15	8	4	3	51	19	35
İstanbulspor	15	6	4	5	34	43	31
Vefa	16	6	3	7	37	39	31
Beyoğluspor	15	5	1	7	32	37	28
Kasımpaşa	16	5	1	10	24	39	27
Beykoz	16	4	1	11	24	38	25
Süleymaniye	16	4	1	11	19	55	25
Topkapı	16	1	4	11	18	66	21

ŞEHİR TİYATROSU

İSTİKLÂL CADDESİ

KOMEDİ KISMINDA

Akşam saat 20,30 da

KİRALIK ODALAR

RADY

Bu günkü progr

8,00 Program
3.03 Haberler
8,18 Müzik (Pl.)
8,45 Ev kadını
★
12,30 Program
12,33 Fasıl heyeti
12,50 Haberler
13,05 Fasıl heyeti
13,20 Müzik (Pl.)
★
18.00 Program

18,03 Caz
18,40 Şar
19,15 Müz
19,30 Hab
19,45 Saz
20,15 Rad
20,45 Mar
21.00 İste
21,30 Kor
21,45 Orkı
22,30 Hab
22,45 Caz
23,30 Kap

Nişan

Cumhuriyet Halk Partisi lu kazası merkez kâtibi ve Borsası fiat ve istatistik İsmail Hakkı Orun kerime Orla tüccar terzi Salih Dik lu Mümtaz Dikerin nişanı güzide davetlilerin huzurun edilmiştir. Her iki tarafa dileriz.

Vefat

Vilâyet İdare heyeti a Ferruh Yazıcı dün vefat Bay Ferruh Yazıcı üç a rahatsız olarak evinde idi. Merhum Mülkiye mek mezun olduktan sonra m kaza kaymakamlıklarile müfettişliğinde, Maraş ve liliklerinde bulunmuştur. gerek vazifesi, gerek husu itibarile çok değerli ve muhitinde çok sevdirmiş bu dı. Ölümü, onu tanıyanlar teessürler içinde bırakmıştır zesi bugün Veznecilerde Bü şidpaşa caddesindeki ikame dan 12,30 da kaldırılarak camiinde namazı kılındıktan Şehidliğe defnedilecektir. B met eyliye.

***

Eemekli General Nazif K ve yüksek mühendis Cevdet rin amcaları İhsan ve Rıdvan nosoğlunun enişteleri ve Bankası memurlarından M Kunterin pederi emekli al med Emin Kunter vefat Cenazesi bugünkü pazarte iki buçukta Gülhane hastan kaldırılarak namazı Beyazı inde kılındıktan sonra naklolunacaktır.

***

Emniyet Umum müdürlü ci şube müdürlüğünden e halen İstanbul İpekiş yünl sucat fabrikası müdür Şükrü Yumağın eşi Bayan Yumak müptelâ olduğu has kurtulamıyarak dün gece rahmana kavuşmuştur.

Cenazesi, bugün, Beyoğlu lâl caddesi Işık ap. No. saat 14,30 da kaldırılarak vaktinde cenaze namazı A köy camiinde eda edildikte Rumelihisarı kabristanına lecektir. Mezbureye Cenabı rahmetler, zevci ile evlâdla bütün yakınlarına sabrı c leriz.

3 BÜYÜK YILDIZ

ROBERT TAYLOR LEVAYRES GREER GARSON

NEFİS BİR ŞAHESER YARATTILAR

BENİ HATIRLA

ÇARŞAMBA AKŞAMI **MELEK** sinemasında

TAŞ YÜREKLİ ADAM

WALLACE BERRY - DOLORES DELRİO

Harbden Sonraki facia

[Başmakaleden devam]

...uşma ve boğazlaşma milletlerin mevcud servetlerini yiyip yutmuştu. Bu derin boşluk sun'î tedbirlerle kolay kolay doldurulamazdı. O harbin ferdasına spartakist cereyanlarla giren Almanya, müşkülâtı yenmek için yıllarla uğraştıktan sonra davasını nasyonal sosyalizm şeklinde yeni içtimaî - siyasî bir cereyanla halletmek istedi. Nasyonal sosyalizmin mütebaki servetler üzerinde tasarruf etmek suretile içtimaî ıslahat vücude getirdiğine şüphe yoktur.

Fakat Almanyada işsizliği ortadan kaldıran başlıca amilin yeni bir h a r b e hazırlanmak için girişilen hummalı faaliyette toplandığı muhakkaktır. Harb bittiği zaman şimdi muazzam fabrikaları dolduran milyonlarca amele ne yapacak ve onun yaptıkları nerelere satılacaktır? Geçen Umumî Harbin tahribatından mütebaki zenginlikler de şimdiki harbde alabildiğine israf edilmekte olduğuna göre muharib büyük milletlerin bu harb ferdasına herhangi bir zenginlik bakiyyesile çıkmıyacakları meydandadır. O zaman ne o l a c a k t ı r?

Avrupanın ve belki dünyanın en zengin milleti olan İngiltere yeni harbin havsalalar yırtan büyük masrafları önünde Amerika ile kombinezonlar yapmaktadır. Fakat İngiltere, bu kombinezonları yaparken bütün millî kaynaklarını kurutmuş bulunmuyor. Gerçi bir kanunla İngilterede dahi bütün milletin malı ve canı Kralın emrine tevdi olunmuştur. Fakat bu kanun maddesi icabında fedakârlığın nerelere kadar götürülebileceğinin ifadesi olan beliğ bir semboldür. İngiltere tarihin en masraflı harbini yaparken dahi malî prensiplerinin bütün yarınları sağlayan an'anevî esaslarını atıp geçivermiş değildir. Şu tek misale bakın:

Alman uçakları Londranın toplu amele mahallelerini hedef ittihaz etmişlerdi. Besbelli evi barkı yıkılan geniş halk tabakalarında memnuniyetsizlikler ve bezginlikler husule gelsin de İngiltere diz çökmeğe mecbur olsun diye. İngiltere bu vaziyeti karşılamak için bir kanun neşrederek yıkılan evlerine bedel amele büyük kâşanelerin kapılarını açmakla beraber yıkılan amele evlerinin daha iyi olarak yapılmasını devletin taahhüdü altına aldı. Şimdi Londrada mütevazı evleri yıkılan amele büyük kâşanelerde ikamet ediyorlar ve oralarda açılan kantinlerden yiyip içerek yaşıyorlar. Evleri mi yıkılmış? Mademki hükûmet yarın daha iyisini yapacak, gam değil!..

Yarın İngilterenin ayni ortodoks malî prensiplerine istinadda devam ederek bu amele evlerini daha iyi yapmak taahhüdünü yerine getireceğinde yalnız İngilizlerin değil, bütün dünyanın şüphesi yoktur. Fakat para mefhumunu bile ortadan kaldırmış olan başka memleketler için hal böyle değildir. Elbette buralarda buhran büyük olacaktır. Harb uzadıkça daha büyük, onun tahribatı çoğaldığı nispette daha büyük.

Bu hale çaresaz olacak hiç bir y e n i n i z a m tasavvuruna imkân yoktur. Büyük milletlerin uğrayacakları büyük buhranları başka milletlerin f e l â k e t i l e telâfi etmek boş bir hayaldir. Bu, buhranın dairesini genişletmekten ve çabuk olduğu kadar şiddetli aksülâmellerle nüksedecek yeni yeni yaralar açmaktan gayrı bir netice veremez.

Meydandadır ki yeni harble Avrupa geçen Umumî Harbinkini gölgede bırakacak felâketli bir akıbete doğru sürüklenmektedir. Gerek İtalyanın suya düşen Roma imparatorluğu, gerek Almanyanın başka memleketlere tahakkümü iddiaları zahirî örtülerinden tecrid edildiği zaman meselenin tamamen iktısadî olduğu görülür. Mesele bu mahiyetine irca olunduğu zaman onun sadece bir iki milleti değil, bütün dünyayı alâkadar ettiğini dikkate almak lâzımdır. Bilhassa geçen Umumî Harbden doğan ve yeni bir harbe intikal edecek veçhile hâd safhalar geçiren iktısadî buhran, harble değil, ancak bütün milletlerin elbirliği eden müşterek çalışmalarile hallolunabilir. Bizce doğru yola d ö n m e k için henüz vakit geçmemiştir.

Harbi ve galible mağlûbu bir tarafa bırakarak meselenin halli için alınabilecek millî ve beynelmilel, herhalde bütün iyi niyetlerle mücehhez müşterek faaliyetlere koyulmak lâzımdır.

Yoksa bu harbin sonunu takib edecek yarınlarda bazı memleketleri ve dolayısile insanlığı cidden korkunc surette karışık k a r a g ü n l e r bekliyor.

YUNUS NADİ

İNGİLTEREYİ İSTİLÂ İÇİN

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

devam ediyorlar. News Of The World gazetesi, Almanların intihab edecekleri noktalara paraşütçüler ve tayyareciler ihrac etmek suretile nakliyat vasıta ve yollarını tahribe teşebbüs edeceklerini tahmin etmektedir.

Her şeyden evvel düşman tayyarelerinin İngilizlerin avcı tayyarelerinin bulunmakta oldukları yerlere saldıracakları, bu tecavüzlerde gaz kullanacakları, paraşütçülerin miktarının 15.000 i geçmiyeceği tahmin edilmektedir. Sahillere yapılacak asker ihracı demiryollarının, telgraf ve telefon hatlarının ve tayyare meydanlarının kâfi derecede tahribinden sonra yapılacaktır. Bu tahribat yapıldıktan sonra düşmanın kuvvayı külliyesi en ziyade nakliyata müsaid olan noktalara çıkarılacaktır.

Gazete, bu plânın suya düşeceğini tahmin etmektedir.

Reynolds News, Almanların ayni zamanda İngiltereye 20.000 tayyare göndermelerine ihtimal vermemektedir. Tayyarelerin hareketlerini organize etmek husussundaki müşkülât ile tayyarelerin bir arada idaresi ve hep birlikte taarruza geçmeleri bakımından mevcud olan zorluklar çok büyüktür. Her halde kütle halinde taarruzlar yapılacak olursa Manş denizindeki deniz bataryaları, sahil tayyare dafi bataryaları ve avcı tayyareleri geçen eylûlde görüldüğü veçhile pek müessir surette harekete geçeceklerdir. Hulâsa, sonunda zaferi kazanacak olan, İngilizlerin maneviyatı ve teçhizatıdır.

HARB VAZİYETİ

(Baştarafı 1 inci sahifede)

arruzu esnasında 11 tank, 15 top da imha edilmiştir. İngilizler 1 şubat akşamı, düşmanı takibe devam ederek Keren'e doğru taarruza devam etmişlerdir. Keren kasabası Asmara-Masavva demiryolu üzerinde bu demiryolunun müntehası olan Agordattan 65 kilometre mesafededir. İngiliz ordusunun sağ cenahı Barentu üzerine yürümektedir. Burasının zaptı da yakındır. Barentu alındıktan sonra, demiryolunu takib etmeden Asmaraya varmak mümkündür.

İtalyanlar, başka bir noktada şarka doğru çekilirken motörlü vasıtalarını geride bırakmak mecburiyetinde kalmışlardır. Habeşistanda Metemma - Gondar yolu üzerinde bozgun halinde çekiliyor ve şiddetle takib ediliyorlar. Somalide de İtalyanlar tazyik edilerek umumiyetle ricate icbar edilmişlerdir.)

Habeşistandaki İngiliz sevkülceyşi, öyle tahmin ediyoruz ki bu memleketi istilâ eden İtalyanları oranın asıl sahibi Habeşlere kırdırmak ve yendirmek gayesini takib etmektedir. Bu, tabiî biraz daha uzun sürecek; bizzat İngilizlerin, büyük kuvvetlerle taarruza geçtikleri takdirde elde edecekleri kadar, çabuk bir zafer temin etmiyecektir. Fakat, İngilizler, Habeşistanda, çok acele etmek zaruretinde değildirler.

Şarkî Afrikadaki İtalyan ordusu, 200,000 kişiden mürekkeb olmasına rağmen, artık Sudan ve Kenya için, ciddî bir tehlike olmaktan çıkmıştır. Habeşistan, sevkülceyş bakımından harbin cereyanı üzrinde, mühim bir tesir icra edecek bir yer değildir. Oradaki İtalyan ordularının sür'atle esir ve imha edilmeleri, harbin neticesi üzerinde müessir olmaz. Yalnız bu mıntakaya tahsis edilmiş olan İngiliz kuvvetleri serbest kalır ve İtalyanların maneviyatına bir darbe daha indirilmiş olur. İngilterenin elinde fazla kuvvetler olsaydı, şarkî Afrikadaki İtalyan imparatorluğunu birkaç ay içinde, sadece bir tacdan ibaret bırakmak elbette çok iyi olurdu; fakat, Almanların Balkanlarda bir şeyler yapmağa hazırlandıkları şu sıralarda, mühim İngiliz kuvvetlerini bu cephelere bağlamak doğru olmaz. İngilizler Libya işini biran evvel bitirmeğe ve Almanlar, Bulgar hududuna ayak basar basmaz, Selâniğe gönderilmek üzere ellerinde ihtiyat kuvvetleri bulundurmağa mecburdurlar.

Şarkî Afrika cephelerinde yaz, münhat yerlerde cehennem gibi sıcaktır; asıl Habeşistanda ise yağmur mevsimini teşkil eder. Buralardaki harekât, nihayet nisanda tatil edilmek lâzım gelir. Bu itibarla İngilizlerin nisana kadar, şarkî Afrikada mevcud kuvvetlerile düşmana mümkün olan darbeleri indirmeleri, yaz ve yağmur mevsimi gelince, taarruzlarını durdurarak bilhassa, Habeşistanda işi Habeşlere bırakmaları ihtimali çok kuvvetlidir.

Şimdilik Sudana yakın ve ora ile temasta bulunan Tana gölü mıntakasında İtalyanları taciz etmekle iktifa eden Habeş vatanperverleri, imparator Haile Selâsie'nin emrinde ve bir İngiliz askerî heyetinin kumandasında yeni silâhlarla teçhiz ve teşkil edilmektedirler. Habeşler, geçen defa, bilhassa İtalyanların havadan yağdırdıkları iperit gazile mağlûb edilmişlerdi. Bu defa, İtalyanlar gaz kullanamazlar; hatta yakında tayyare dahi kullanamıyacaklardır. Çünkü bir yandan benzinleri bitmekte, diğer yandan da tayyareleri imha edilmektedir. Fizandan şarkî Afrikadaki en yakın İtalyan sömürgesi olan Eritre 2250 kilometre mesafededir. Bu mesafeyi büyük bombardıman tayyareleri katedebilseler bile avcıların gelmesine imkân yoktur. Avcılar, olmayınca da, bu tayyareler kısmen yollarda, kısmen de vardıkları yerlerde imha edileceklerdir. Esasen, bu kadar uzun mesafeler katedebilecek İtalyan tayyareleri de mahduddur.

Şarkî Afrikada 200,000 İtalyan askeri -ki bunların mühim bir kısmı yerlilerdir- bulunmasına rağmen, bu kuvvet, şimalden, garbdan ve cenubdan İngiliz müstemlekelerile ve bu müstemlekelerdeki kuvvetlerle çevrilmiştir. Deniz de, İngilizlere dost, İtalyanlara düşmandır. Habeşistanın içine, İmparatorun kırmızı şemsiyesile beraber isyan kurdu düşmüştür. Onun içindir ki bu 200,000 kişilik ordunun derlenip toplanıp büyük bir taarruz yapması mümkün olmuyor. Çünkü Somalinin Hind Okyanusuna dayanan cenub hududundan Eritrenin Kızıldenizde biten şimal sınırına kadar, 2500 kilometreden fazla bir hudud üzerinde her taraftan tazyik ve taciz edilmektedir. Bu taciz ve tazyik bütün Habeşistan ayaklandığı zaman, en tehlikeli ve en korkunc şeklini alacaktır. Ondan sonra, binnisbe küçük İngiliz kuvvetlerinin yardımile, Habeş cengâverleri, İtalyan ordusunu tedricen imha edeceklerdir.

Libya cephesinde:

İngilizler Dernenin garbında, kuvvetlerini tahsid etmektedirler. Resmî tebliğin bu tek ve müphem cümlesi Bingaziye doğru yeni bir hamle yapılmakta olduğuna delildir.

Arnavudluk cephesinde:

Tepedelenin işgali hakkındaki haber teeyyüd etmemiştir. Vaziyet hergünkü gibidir. Mahallî taarruzlarla mühim mevziler zaptedilmiş, havan topları, otomatik silâhlar alınmıştır. İtalyanlar, Yunanlıların esir tayınını 1 şubat günü biraz daha fazlasile 270 kişi olarak vermişlerdir. Bu küçük hareketler İtalyanların maneviyat düşkünlüğünü, Yunanlıların ise daima taarruz kabiliyetini muhafaza ettiklerini ispat etmektedir.

***

Üniversite Rektörünün ikinci çayı

Üniversite Rektörü Cemil Bilsel dün ikinci çayını, geçen ders yılında pek iyi derece ile sınıf geçen talebelere vermiştir. Çayda iki yüze yakın genc bulunmuştur.

Rektörün kısa hitabesini müteakıb talebeler söz almışlar; muhtelif ihtiyaclar etrafında dileklerde bulunmuşlardır. Bu dilekler arasında bilhassa, kitab işi ve fakir talebelere burs verilmesi, Anadoludan gelenler için yurd temini meselesi yer almıştır.

Toplantı geç vakte kadar samimi bir hava içinde geçmiştir.

ALMAN TAYYARELERİ

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Uzun menzilli kara topları, İngilterenin cenubu şarkisinde askerî ehemmiyette hedefleri bombardıman etmiştir.

Akdenizde, Alman bombardıman tayyareleri, şimalî Afrika sahillerinde İngilizlerin iaşe üssüne yarayan birçok limana büyük muvaffakiyetle hücumlar yapmıştır. Bu hücumlar esnasında cem'an 14 bin tonilâto hacminde üç düşman şilebi batırılmış, diğer üç şileb de ağır hasara uğratılmıştır.

Dün gece, düşman, Alman arazisine ve işgal altındaki araziye girmemiştir.

31 kânunusani günü, tayyarelerimizden ikisi dönmemiştir.

Almanların Afrikaya akınlarının tesir derecesi

Londra 2 (a.a.) — Reuter'in havacılık muhabiri bildiriyor:

Alman tayyareleri, Libya cephesinde ilk defa olarak gözükmüşlerdir.

Bir İngiliz ileri mevziine karşı yapılan bir hücum esnasında, hücum mahallinde bulunan müşahidler, tayyarelerin milliyetini kat'î surette teşhis edememişlerse de, hücumun tarzı icrasından pilotların İtalyan olmadığını anlamışlardır. Bundan başka, tayyareler, mutad İtalyan işaretlerini de taşımamakta idi.

Alman tayyarelerinin Sicilyadaki üslerinden hareket ettikleri muhtemel görülmektedir. Almanların Sicilyadaki esas üslerini teşkil eden Catania, Dernenin 350 kilometre şarkındadır. Catania ile Derne arasındaki gidiş geliş uçuşu, Junkers - 88 pike tayyarelerinin iki bin kilometrelik harehât sahası dahilindedir ve azamisidir. Sicilyadaki Alman hava kuvvetlerine son zamanlarda takviye olarak yollandığı malûm bulunan Heinkel - 111 bombardıman tayyareleri de, bu yolu kolayca katedebilirler.

Sicilyadan şimalî Afrikadaki İngiliz kıt'alarına karşı taarrruz hücumları, bugünkü şerait içinde İtalyaya Alman hava yardımının tabiî bir genişlemesini teşkil eder. Maamafih bu, yardımın geniş bir nispette olacağı demek değildir. Alman hava kuvvetleri, bugünkü şeraitte kendi üslerini tesis ederken büyük güçlüklerle karşılaşacaktır. Maamafih, Junkers-87 gibi faaliyet sahası mahdud Alman bombardıman tayyareleri ve ayni zamanda Alman avcı tayyareleri, Sicilyadan kalkarak Libyada harekâta geçmek için, ileri İtalyan tayyare meydanlarında benzin tazelemek mecburiyetindedirler. Bu gibi harehât ise ancak mahdud bir nispet dahilinde yapılabilir.

İngiltereey akın olmadı

Londra 2 (a.a.) — İngiliz Hava ve Dahilî Emniyet Nezaretlerinin tebliği:

İş'ara değer bir şey yoktur.

İstilâ limanları bombardıman ediliyor

Londra 2 (a.a.) — İngiliz Hava Nezaretinin tebliği:

Dün gece sahil teşkilâtına mensub tayyarelerden mürekkeb ufak bir hava kuvveti Brestde doklara hücum etmiştir. Cumartesi günü fena hava şartlarına rağmen, devriye ve keşif uçuşları yapılmıştır. Bu harekâta iştirak eden tayyarelerimizden ikisi üssüne dönmemiştir.

Malta 2 (a.a.) — Dün burada neşredilen resmî tebliğe göre, düşman tayyareleri, evvelki gece Maltaya bir hücum yapmış ve bir miktar bomba atmıştır. Düşman tayyareleri, dün, Malta üzerinde bir keşif uçuşu yapmışlardır. İki düşman tayayresi, İngiliz avcıları tarafından düşürülmüştür.

Londra 2 (a.a.) — Burada öğrenildiğine göre, İngiliz hava kuvvetlerine mensub ufak bir teşekkül, bugün şafaktan biraz evvel Boulogne ve Ostende doklarına hücum etmişlerdir. Tayyarelerimizin hepsi üslerine dönmüştür.

Afrikada İtalyan üslerinin bombardımanı

Kahire 2 (a.a.) — İngiliz hava kuvvetleri tebliği:

Dün bütün Ortaşarkta avcılarımızın taarruzî keşif uçuşlarına devam olunmuştur.

İtalyan şarkî Afrikasında, Cenubî Afrika hava kuvvetlerine mensub bombardıman tayyareleri, Mega ve İavelloda motörlü nakliye vasıtaları tahaşşüdlerine hücum etmiştir. Otomobiller üzerine tam isabetler kaydedilmiştir. Zula ve Gaena tayyare meydanları bombalanmış ve askerî inşaata bir miktar tam isabet kaydolunmuştur. Assaba da hücum edilmiş ve burada depolara isabetler olmuştur.

Libyada normal avcı keşif uçuşlarına devam edilmiştir.

Barodda yerde hasara uğramış iki düşman tayyaresi görülmüştür. Tayyarelerimizin hepsi bütün bu harekâttan kayıbsız dönmüştür.

Sakaryada kurlacak elektrik santralının yeri teyin edildi

Sivrihisar (Hususî) — Sakarya nehri üstünde kurulması tasarlanan elektrik santralı için Sivrihisar kazasının Çağlayık mevkii uygun bulunmuş ve uzun zamandanberi mütehassıslar tarafından yerinde başlanılan tetkikat sona ererek projesi hazırlanmıştır.

İlk kuruluş takatı on beş bin kilovat ve istihsal kabiliyeti 75 milyon kilovat enerji verecek olan bu santral, Sivrihisar kazası bölgesinde, Ankara - Eskişehir demiryolunun ve Sivrihisar istasyonlarından birisi olan Sazıların tam şimalinde, kazanın pirinç yetiştiren Ömerler ve Köseler köyleri yakınında çok sarp bir yerde kurulacaktır.

Sakaryanın, kayalar arasına sıkışırcasına çağlıyarak yüksekten düşmesinden dolayı (Çağlayık) adını alan yer ve civarı bu tesisata ayrılacaktır.

Hızını alamıyan motosiklet

Mehmed adında biri, idaresinde bulunan bir motosikletle, dün sabah Ankara caddesinden aşağıya inerken Büyük Postane virajında karşısına çıkan bir çöp kamyonuna çaçrpmamak için anî olarak bir manevra yapmış, fakat hızını alamıyarak çöpçü Hasanın elindeki süpürge ve faraşı parçaladıktan sonra, Ankara börek ve pasta fırınının camekânına çarparak devrilmiş ve muhtelif yerlerinden yaralanmıştır.

Pétain, boyun eğmiyor!

(Baştarafı 1 inci sahifede)

1 — Fransanın Avrupa ile işberaberliği yapması,

2 — Millî inkılâbı başarmak.

Partinin dış siyaseti, Avrupanın siyasî, fikrî ve iktısadî inşa ve ihyası için işberaberliğini ve Afrikanın Avrupa ve Fransız - Alman mesai iştiraki suretile istismarını ihtiva eylemektedir.

Yeni parti, bir eski muharibler cemiyeti reisi olan Marcel Deat'la Troy ve Lavalin samimî dostu olduğu söylenen de Fontenoy tarafından sevk ve idare edilmektedir.

Laval'in adamı Vichy aleyhine atıp tuttu

Londra 2 (a.a.) — Pariste teşkil edilen yeni parti hakkında buraya gelen malûmata göre, bu parti Alman taraftarı hissiyatlarile tanınmış Fransızlardan mürekkebdir. Bunların arasında Marcel Deat da vardır. Laval, bu partide bulunmakla beraber, bu yeni harekete riyaset etmesinin kendisinden isteneceği pek muhtemeldir.

Lavalin dostu olan de Fontenoy Paris radyosunda söylediği bir nutukla yeni partinin kurulmuş olduğunu bildirmiştir.

De Fontenoy, bu nutkunda ezcümle demiştir ki:

«— Fransanın istikbali, Almanya ile yapacağı işbirliğine bağlıdır. Derhal Almanya ile işbirliğ yapmalıyız. Fakat Vichy, bu işbirliğine yanaşmamaktadır.»

De Fontenoy, bilâhare Vichy hükûmetinin azasına şiddetle hücum etmiştir. Hatib, Mareşal Petain'in ismini zikretmemiş, fakat Mareşalın iş arkadaşlarına ve bilhassa Hariciye Nazırı Flandine hücumlar yapmıştır.

Mareşal nutkunu söylemekten vazgeçti

Londra 2 (a.a.) — B.B.C. Alman ajansı, Mareşal Petain'in dün bir nutuk söyliyeceğini bildirmişti. Son dakikada haber verildiğine göre, Mareşal, Paristeki yeni fırkanın teşekkülünü duyar duymaz nutkunu tehir etmiştir.

Amiral Darlan Parise gitti

Berne 2 (a.a.) — İsviçre gazetelerine göre, Amiral Darlan, dün akşam Vichy'den Parise hareket etmiştir.

İsviçre radyosuna göre, bu seyahat, M. Hitlerin M. de Brion vasıtasile Mareşal Petain'e göndermiş olduğu cevabla alâkadar bulunmaktadır.

General Weygand şimalî Afrikayı tatmina çalışıyor

Londra 2 (a.a.) — Londraya gelen haberlere göre, General Weygand, dün Cezayirde bir nutuk söylemiştir.

General Weygand, bütün Fransızları, Mareşal Petain'in etrafında toplanmağa ve Mareşala itimad etmeğe davet eylemiş ve sözlerine devam ederek demiştir ki:

«— Fransız Afrikasının bazı aksamında, yeni millî teşkilâtlanmağa doğru büyük adımlar atılmıştır. Zarar verici propagandalar yapmakta devam edenler, şiddetle cezalandırılacaklardır.»

General, sözlerini bitirirken, Fransızları «bir kaç zamandanberi deveran etmekte olan şayialara inanmamağa» davet etmiştir.

Paris - Berlin arasında ip kopuyor mu?

Londra 2 (a.a.) — Müstakil Fransız ajansı bildiriyor:

Gazetelere göre, bir çok emareler Fransız - Alman münasebetlerindeki buhranın pek yakında aydınlanacağını veyahud nihayete ereceğini gösterir gibidir. Bu emareler arasında, bilhassa Paris gazetelerinin Vichy'ye hücumlarının fazlalaşması ve Lavalin dostlarının idare etmekte olduğu yeni partinin kurulması, bilhassa manalı gözükmektedir.

Gazeteler, her halde şu ciheti tebarüz ettirmektedir ki, Fransız filosunu ve Akdeniz limanlarını Almanlara teslim etmemek için elinde sağlam bir hukukî esas teşkil eyliyen mütareke ahkâmından inhiraf etmedikçe, Mareşal Petain'e karşı İngiilzlerin ve müttefiklerin sempatisi devam eylemektedir.

Sunday Times gazetesinin diplomatik muharibi diyor ki:

«Sanıldığına göre, Vichy'de iki fikir cereyanı vardır:

Mareşal Petain tarafından kabul edilmiş olan Jeanneney ve Herriot, kendisine mukavemet siyasetini tavsiye etmişlerdir.

Diğer bazıları, ikinci bir teslimiyet taraftarıdırlar. Bunlardan bir kısmı, Almanya ile işbirliği yapılmazsa gayrimeşgul Fransanın ekonomik vaziyetinin ümidsiz bir hale geleceği fikrindedir.

Weygand nutkunu ne maksadla söyledi?

General Weygand'ın radyoda söylediği nutuk, Vichy'deki vaziyet hakkında yeni bir sarahat vermemiştir. General Weygand, bilhassa, Alman arzuları karşısında endişe içinde bulunan şimalî Afrika efkârı umumiyesinin teskin ve temine çalışmıştır. Şimalî Afrikada, muhakkak ki General de Gaulle'ün nutukları çok büyük tesirler icra etmiş bulunmaktadır.

İntizar vaziyeti

Sunday Times'in başmuharriri de ayni meseleye temas ederek diyor ki:

General Weygand, intizar vaziyetindedir ve Mareşal Petain'in yakında hakkında karar vereceği esaslı meseleyi aydınlatmamıştır. Bu esaslı mesele şudur: Afrikadaki Fransız İmparatorluğuna hücum edildiği zaman, müdafaa olunacak mıdır?

Doğru bir yol takib ettikçe, İngilizler, Mareşal Petain'e ve arkadaşlarına sempati ile bakmaktadırlar.

Diğer taraftan Lavalin kendisine yapılan itimadı bu derece caniyane bir surette suiistimal etmesinden sonra, Mareşal Petain'in, haysiyetine halel gelmeden Lavali yeniden kabinesine alması çok güçtür.

Bir hile mi?

Observer gazetesinin diplomasi muharriri, Hitlerin Paris matbuatının Vichy hükûmetine karşı hücumlarını neşrettirmek suretile Fransızların Petain'e karşı husumetleri meydana çıkarmak, Mareşalı istifaya mecbur etmek ve bu suretle Almanyanın Fransız filosu ile Rizerte'i ele geçirmek olduğunu yazmaktadır. Fakat Hitlerin başvurmak istediği bu çarenin boşa çıkacağı tahmin edilmektedir.

İspanya, İngiliz zaferine inanıyor

Diplomasi muhabiri, bundan sonra İspanyanın realizminden İngilizlerin fevkalâde memnun oldukları noktasında ısrar ettikten sonra, İspanyanın umumiyetle İngiltereyi na mağlûb telâkki etmekte olduğunu ve münhasıran İspanyanın refah ve saadetine müteallik hususatla meşgul olan İspanyol devlet adamlarının siyasetlerini realite addettikleri hususata istinad ettirmekte olduklarını beyan etmektedir. Hitler, İspanya efkârı umumiyesi üzerinde her hangi bir tesir icra etmek imkânını kaybetmiştir.

Bir direktuvar mı kurulacak?

Bir Amerikan membaının bir telgrafına nazaran yakında Mareşal Petain'in riyaseti altında bir direktuvar vücude getirilecek, Harbiye ve Bahriye Nezaretlerini General Hutziger, Dahiliye Nezaretini Amiral Darlan, Laval Hariciyeyi ve Boudoin Maliyeyi deruhde edeceklerdir.

Eritrede

[Baştarafı 1 inci sahifede]

tarafından yapılan nihaî hücum esnasında birçok kayıb kaydetmiştir. İngiliz hava kuvvetleri, bu harekâta iştirak eylemiştir. Dün akşam güneş batarken kuvvetlerimizin ileri unsurları Kerene doğru geri çekilen düşmanı yeniden yakından takib etmekte idi. Barentu mıntakasında, harekât müsaid bir tarzda inkişaf eylemektedir. Daha cenubda, Bierundi şimdi elimize geçmiş bulunmaktadır. Daha evvel Umhardan geri çekilmiş olan İtalyan kuvvetlerinden yeni esirler aldık. Habeş vatanperverlerinin faaliyeti ile hemahenk bir tarzda yapılan harekâtımız neticesinde, Hebeşistanın şimali garbî Köauicde Valkait mıntakasından geri çekilen İtalyan kıt'aları, motörlü nakliye vasıtalarının büyük bir kısmını terketmek mecburiyetinde kalmıştır. Bu kuvvetler halen dağ patikaları yolu ile şarka doğru yürümeğe çalışmaktadır.

Gondar'a doğru

Habeşistanda, Metemma mıntakasına yaptığımız tazyik neticesinde, düşman, Gondar - Metemma yolu üzerinde de ricat halindedir ve seyyar kıt'alarımız tarafından yakından takib olunmaktadır.

İtalyan Somalisinde, İtalyan hududunun ötesindeki bütün bölgelerde keşif kollarımızın tazyikı devam etmektedir. Bunun neticesinde düşmanın ileri unsurları umumî bir geri çekilme hareketi yapmaktadır.

Negüsün ordusu

Habeş İmparatoru Haile Selâsie'nin memleketine avdetindenberi evvelce müstakillen ve dağınık bir surette hareket eden Habeş vatanperverleri şimdi mütehassıs bir askerî şefin kumandası altında iyi teçhiz edilmiş bir ordu halinde teşkilâtlandırılmaktadır.

Moyale'de

Kenyadan bildirildiğine göre Moyalede muharebeler olmakta ve bütün cephe boyunda hararetli bir faaliyet hüküm sürmektedir.

Hind kıt'alarının şecaati

Hartum 2 (a.a.) — «B. B. C.» Eritredeki Hindli kıtaat büyük şecaatle harbetmekte ve İtalyanların mayin tarlalarını temizliyerek kara torpillerini patlatmaktadırlar.

Aişa gari bombardıman edildi

Aden 2 (a.a.) — Dün aşağıdaki tebliğ neşredilmiştir:

Perşembe günü Adis-Ababa - Cibuti demiryolu üzerindeki Aişa garının bombardımanı İtalyan münakalâtında yeni bir rahne açmıştır. Fransız Somalisi hududunda 45 kilometre mesafede olan bu gar İngilizlerin Habeşistana doğru tazyikleri başladığındanberi üçüncü defa olarak bombardıman edilmiştir.

İtalyan tebliği

İtalyada bir mahal 2 (a.a.) — Tebliğ: Bingazide, kayda değer hiçbir yenilik yoktur. Hava teşekküllerimiz düşmanın motörlü gruplarını bombardıman etmişlerdir. İki Hurricane tayayresi avcımız tarafından düşürülmüştür. Düşman tayyare meydanlarımız üzerine bir hücum yapmış, hasarı mucib olmuştur. Fakat ölü ve yaralı yoktur.

Şarkî Afrikada, şimal cephesinde Eritrenin garb yaylasının alt kısmında Agordatla Barentu arasında şiddetli çarpışmalar olmuştur.

Hava kuvvetlerimiz, düşmanın mevzilerini ve kollarını bombardıman ve mitralyöz ateşine tutarak ve birçok otomobil ve araba tahrib ederek durmadan mücadeleye yardım etmiştir. Avcımız Hurricane tipinde bir düşman tayyaresi düşürmüştür.

Denizaltılarımızdan birisi Atlântikte seyrederken, himaye altında seyreden dört İngiliz vapurundan mürekkeb bir kafileye hücum etmiştir. Bu vapurlardan üçü - ki ceman 15 bin tonilâto hacmindedir - torpillenmiş ve batırılmıştır.

Holanda Hindistanı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

sun Holanda Hindistanının her hangi bir devletin idaresi altında şarkî Asyada kurulacak yeni nizama iştiraki reddettiği bildirilmektedir.

Holanda elçisi ayni zamanda hükûmetinin bu kabil fikirlerle harekâtını sevk ve idare veya bu fikirlerin muhtemel tatbikatı neticelerini kabul etmesinin hiç bir zaman beklenilmemesi lâzım geldiğini beyan etmiştir.

Yunanlılar Tepedelene hâkim

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Mürettebat taltif edildi

Atina 2 (a.a.) — Öğrenildiğine göre 28/29 kânunusani gecesi Brendizi açıklarında Papanikolis denizaltısı tarafından torpillenen İtalyan gemisi batırıldığı zaman İtalyan harb gemilerinin himayesinde bulunuyordu.

Bahriye Nezareti müsteşarı diyor ki:

«— Denizaltımızın bu yeni kahramanlığı ilk muvaffakiyetleri ölçüsündedir. Bu denizaltının kaptan, subay ve mürettebatı vazifelerini Kral tarafından kendilerine verilen nişanlara hakkile liyakat kesbedecek bir surette ifa eylemişlerdir. Kendilerini ancak hararetle tebrik edebilir ve ayni fırsatın ve ayni mümtaziyetin Yunan donanması - nın müstaid ve kabiliyetli bütün diğer çocuklarına da müyesser olmasını temenni edebilirim.»

İtalyan tayyarelerinin üç ayda yaptığı zararlar

Atina 2 (a.a.) — Umumî Emniyet Nezareti tarafından dün akşam neşredilen tebliğ:

Memleket dahilinde sükûn hüküm sürmektedir.

Harbin üçüncü ayı olan 29 kânunuevvel 1940 la 28 kânunusani 1941 arasında İtalyan hava kuvvetleri - nin hücumu neticesinde sivil halkın maruz kaldığı zarar ve zayiat bilânçosu şudur:

1 — 67 kişi ölmüştür. Bunlardan 29 u erkek, 21 i kadın ve 17 si de çocuktur.

2 — 93 kişi yaralanmıştır. Bunların 40 ı erkek, 34 ü kadın, 19 u da çocuktur.

3 — Müteaddid şehir ve köylerde 160 ev ve 50 muhacir kulübesi yıkılmıştır. Üç yüze yakın ev hafif hasara uğramıştır.

4 — Beş kilise yıkılmıştır.

5 — Ayrıca üç kilise ve dört hastaneye isabet vaki olmuştur.

Avlonyanın bombardımanı

Kahire 2 (a.a.) — Tebliğ: Arnavudlukta Avlonya limanına bombardıman tayyarelerimiz tarafından yeniden hücum edilmiştir. Tayyarelerimiz, hedeflerine yaklaşırken, şiddetli bir hava dafi ateşine maruz kalmış, fakat buna rağmen alçaktan uçarak depolara, mühimmat stoklarına ve bir odun deposuna iyi neticelerle bombalarını atmağa muvaffak olmuşlardır.

İngilterenin Yunanistana muazzam yardımı

Atina 2 (a.a.) — Röyter ajansı muhabirinin öğrendiğine göre, İngilterenin Yunanistana yardımı muazzam miktarda harb malzemesi sevkine münhasır kalmamaktadır. Yunanistana ayni zamanda bir çok yiyecek, giyecek ve ilâc da sevkedilmektedir. Bu arada üç yüz elli bin çift ayakkabı, 120 bin yün yelek, 350 bin çift çorab, 100 bin çaydanlık, 450 ton deri, 80 ton ilâç, 45 seyyar hastane, muazzam miktarda sıhhî malzeme, bir milyon kilo konserve sığır eti, bir milyon yüz bin kilo pirinc vardır. Talî derecede yiyecek ve giyecek malzemesi arasında çamaşır, pijama, battaniye, çadır bezi ve mühim miktarda bisküvi, çay ve tuzlu balık mevcuddur.

Yunan tebliği

Atina 2 (a.a.) — Dün akşma neşredilen 98 numaralı Yunan tebliği: Cephenin muhtelif noktalarında kuvvetlerimiz muvaffakiyetli mevziî muharebeler yapmışlar ve mühim mevziler işgal eylemişlerdir. Bir çok otomatik silâh, havan topu ve her cins harb malzemesi iğtinam ettik. 270 esir aldık. Bunlar arasında subaylar da vardır.

İtalyan tebliği

İtalyada bir mahal 2 (a.a.) — İtalyan orduları umumî karargâhının 240 numaralı tebliği:

Yunan cephesinde, keşif hareketleri esnasında, son günlerde mağlûb edilmiş bir düşman müfrezesinden esirler ve bir çok terkedilmiş silâh aldık. Düşmanın hissedilir derecede kayıblar kaydettiiğ müşahede edilmiştir. Tonnoriza vadisinin yalnız bir bölgesinde üçü subay olmak üzere iki yüz ölü sayılmıştır.

Düşman tayyareleri Avlonyada hastaneler mıntakasını bombardıman etmiş, hasar ve telefatı mucib olmuştur. On ölü ve bir kaç yaralı vardır.

Zabıta vak'aları

Fatihte Seyidömer mahallesinde Selvimeydanı sokağında 7 numarada oturan bahçıvan Mehmedin beş yaşlarındaki oğlu Yılmaz odada oynarken maltızı devirmiş; dökülen ateşlerden etekleri tutuşarak muhtelif yerleri yanmıştır. Yaralı çocuk tedavi edilmek üzere Şişli çocuk hastanesine kaldırılmıştır.

★ Arabcamiinde oturan Hasan Yarı, Yağiskelesinde duran mavnaların arasına düşmüş, vücudünün muhtelif yerlerinden ağır surette yaralandığından tedavi altına alınmıştır.

★ Ahırkapıda oturan 17 yaşlarında Muzaffer Keçe adında bir çocuk, Sultanahmed meydanında kiraladığı bir bisiklet ile Gülhane caddesinden aşağıya inerken şiddetle devrilmiş, kol ve bacaklarından yaralanmıştır. Muzafferin tedavisi yapılmıştır.

Metaksas için âyin

Dost ve müttefik Yunanistanın büyük devlet adamı müteveffa Metaksas'ın istirahati ruhu için dün saat 11,30 da Taksimdeki Aya Triyada ortodoks kilisesinde bir dinî âyin yapılmıştır. Kilise bu münasebetle baştanbaşa siyahlara bürünmüştü. Âyine, Sardeon Metropolidi riyaset etmekte ve Patrik vekili de hazır bulunmakta idi.

Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar, Halk Partisi reisi Reşad Mimaroğlu, Şehir Meclisi namına azadan Necib Serdengeçti, Ankara meb'usu Dr. Taptas ve daha birçok tanınmış zevat, âyini takib etmişlerdir.

Kordiplomatik arasında, Yunan başkonsolosu ve konsoloshane memurlarile birlikte, İngiliz başkonsolosu, İngiliz elçiliği ataşemiliter ve ataşenavali, Amerika, İran, Mısır, Yugoslav, Rumanya, Brezilya, Fransa, Felemenk, İspanya konsolosları, Arnavudluk elçisi, bulunmakta idiler.

Âyinin sonunda, Yunan başkonsolosu M. Kuças, taziyetleri kabul etmiştir.

Metaksas'ın cenazesine gönderilen çelenkler

Atina 2 (a.a.) — Atina ajansı bildiriyor:

Gazetelerin tebarüz ettirdiğine göre, Metaksas'ın Atina katedralındaki cenaze merasiminde, Kral Georges'un defne dallarından bir çelengi, Veliahdın, Kral hanedanı azasının, Yunan hükûmeti azasının, Metaksas'ın refikasının ve çocuklarının çelenkleri, bundan başka İngiliz Kralının, Türkiye Reisicumhurunun, Yugoslav Kral Naibi Prens Paul'un, İsviçre federal konseyi reisinin çelenkleri, Türkiye Başvekilinin, Yugoslavya Başvekilinin çelenkeleri, Türkiye Hariciye Vekilinin ve Türkiye büyük elçisinin çelenkleri, kordiplomatik mensublarının çelenkleri. Yunanistandaki İngiliz hava kuvvetleri kumandanının, Akdeniz İngiliz filosu kumandanının çelenkleri bulunmakta idi.

Merasime iştirak eden kordiplomatik arasında Almanyanın Atina elçisi Prens Erbach Von Schönberg de bulunmakta idi.

Katedraldaki dinî ayini müteakıb Kral, Veliahd, Kral hanedanının diğer azası, mezarlığa gitmişler ve orada cenaze alayının gelmesine intizar etmişlerdir.

Türk - Yunan dostluğu

Atina 2 (a.a.) — Gazeteler, Türklerin Elen milletinin matemine iştirakleri dolayısile minnettarlıklarını izhar etmektedirler.

«Katimerini» gazetesi, bilhassa şöyle yazıyor:

«Yunan milleti Türk milletine karşı ne derecede samimî ise Metaksas da o derece samimî idi. Müteveffa, Türkiyeye giderek onlara şöyle demişti: Ben, size karşı dostluk siyasetinde devam ediyorum. Zira biz Yunanlıların bu dostluğa imanımız vardır.

Metaksas, senelerce bu dostluk siyasetini takib etmiştir, hem de samimiyetle, muvaffakiyetle. Türkler, şimdi bir dostun, bir müttefikin ve büyük bir insanın üfulüne ağlayorlar. Gazeteleri bizim ellerimizi sıkmakta olduklarını yazıyorlar. Kendilerine teşekkür ederiz.

Onların sözlerini bir kardeş sözü gibi hissediyoruz.»

Düşmana verilen cevab

Atina 2 (a.a.) — Gazeteler, Yunan ordusunun büyük şefinin ölümünü istismar edebileceğini zannetmiş olan düşmana vermiş olduğu cevabın yeni muvaffakiyetler, yeni muzafferiyetler olduğunu yazmaktadırlar. İşte üful eden büyük şefine harb halindeki ordunun attığı selâm topları bunlardır. Cavallero, plânı, bize mevziî muharebesini kabul ettirmeği istihdaf ediyordu. Bu plân, akamete uğramıştır. Yunan ordusu, ilerliyor ve ilerliyecektir.

Uydurma haberleri tekzib

Atina 2 (a.a.) — Atina ajansından:

İtalyan propagandası, Metaksas'ın ölümünün kendisine ilham etmiş olduğu yalan ve iftiralarını neşre devam etmektedir. Roma radyosile yunanca yapılan neşriyat sayesinde Metaksas'ın Yunan hükûmeti tarafından dört fırka İngiliz askerinin gönderilmesi için İngiltereye vaki olan müracaatin reddedilmesinden müteessir olarak ölmüş olduğu şeklinde bir yalan ortaya atılmakta ve bu yalana dinleyicileri inandırmağa çalışılmaktadır.

Yunanistan, İngiltereden asker göndermesini asla istememiş olduğu gibi, böyle bir talebde bulunmak ihtiyacını da hissetmiş değildir. Çünkü İngilizlerin hava kuvvetlerinin muzaheretile İtalyanları denize dökmek için muvazzaf ve ihtiyat efradımız kâfi ve hatta fazladır.

Antonesko tethiş usulüne başladı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

teş edecektir. Ordu, müsaadesi olmadan silâh taşıyanları derhal öldürecektir.

21, 22 ve 23 kânunusani isyanları esnasında, General Antonesko, askerî nizamat hilâfına olarak, elinde silâhla tutulan asilerin kurşuna dizilmemesini emretmişti. Bu suretle hiç bir asi kurşuna dizilmemiştir. Bunların hepsi, mahkemeye verilecektir. General Antoneskonun bu âlicenablığı yanlış tefsir edilmiş gibi gözükmektedir. Bu sebebledir ki, hududlar dahilinde nizamı temin için yeni şiddetli tedbirler alınmıştır.

Zonguldak Mıntakası İktısad Müdürlüğünden:

138 No.lı Çamlı ocağının imal ruhsat tezkeresi eski sahiblerinin ocak kiraya verilmezden evvel vücude getirdikleri tesisatın kıymet takdiri işi hususî komisyonu tarafından 3/3/941 tarihinde ikmal edileceğinden tayin olunan günde ya bizzat ocak mahallinde bulunmaları veya usulü dairesinde tanzim edilmiş salâhiyetnameyi haiz vekillerini bulundurmaları, aksi takdirde takdiri kıymet muamelesinin huzurlarına hacet kalmadan yapılacağına dair eski sahiblerden adresleri malûm olanlara şahsan ilmühaberle tebligat yapılmış ise de Kara Mahmud oğlu Mahmud kızı Seniye ve Kara Mahmud oğlu Mahmud mahdumu İkram'ın adresleri malûm olmamasından ve Arıtzade Cemalin hayli zaman evvel vefat etmiş ve varisleri de bilinememiş bulunmasından keyfiyet kendilerince malûm olmak üzere ilânen tebliğ olunur. (550)

Yavrunuz Saadetinizdir...

Onun gürbüz ve sıhhatli yetişimi; tabiatin tıpkı bir yavru gibi sinesinde yetiştirdiği saf ve normal gıda ile mümkündür. Her anne tabiatin insanlara bahşettiği bu kudret güzelliğinden istifadeyi geri bırakmamalıdır.

ÇAPAMARKA

Müstahzaratında bu hassa tamamen mevcuddur.

Beşiktaş: ÇAPAMARKA Tarihi tesisi: 1915

Anî tesir

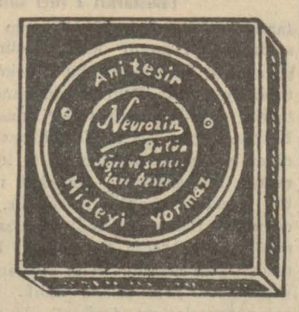

Kendinize beyhude yere eziyet ediyorsunuz

NEVROZİN

varken ıstırab çekilir mi?

BAŞ, DİŞ, NEZLE, GRİP ve üşütmekten mütevellid bütün ağrı, sızı, sancılarla nezleye, romatizmaya karşı

NEVROZİN

kaşelerini alınız. İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

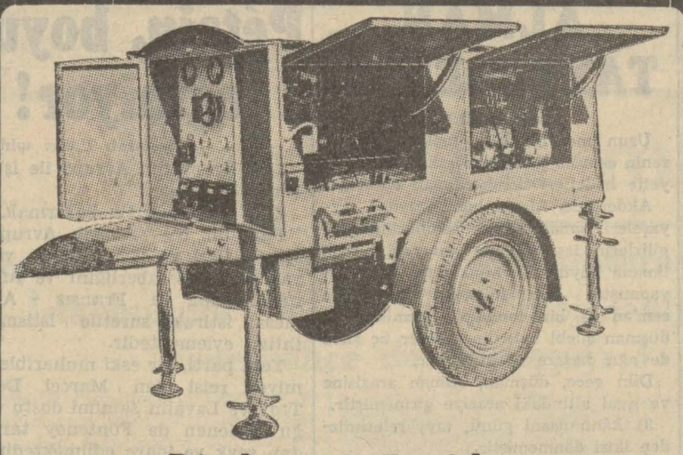

Dizel motörile işler

ELEKTRİK SANTRALI

150 kilovat kuvvete kadar temin eder.

SABİT ve SEYYARDIR

En iyi İsviçre malı 2 ilâ 4 ayda teslim edilir

Daha fazla izahat ve teklifname

Firma Burkhard Gantenbein ve Şsi. dan alınır.

Büyük Tünel han 23 - 28 — GALATA

Telefon: 44672

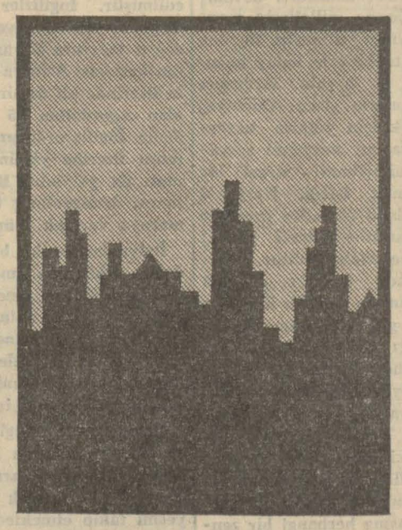

TUNGSRAM

pasif korunma ampulları gelmiştir

BURLA

BİRADERLER

İSTANBUL - ANKARA - İZMİR

Devlet Denizyolları işletme U. M. ilânları

3 Şubattan 10 Şubata kadar muhtelif hatlara kalkacak vapurların isimleri, kalkış gün ve saatleri ve kalkacakları rıhtımlar

Karadeniz hattına — Perşembe 12 de (Ankara), Pazar 16 da (Erzurum), Galata rıhtımından.

Bartın hattına — Salı 18 de (Anafarta), Cumartesi 18 de (Antalya) Sirkeci rıhtımından.

Mudanya hattına — Pazartesi, Salı 9,50 de, Çarşamba, Perşembe, Cuma 16 da (Marakaz). Cumartesi 14 te (Trak) ve Pazar 9,50 de (Marakaz) Galata rıhtımından.

Bandırma hattına — Pazartesi, Çarşamba ve Cuma 8,15 te (Trak) Galata rıhtımından. Ayrıca Çarşamba ve Cumartesi 20 de (Saadet) Tophane rıhtımından.

Karabiga hattına — Salı ve Cuma 19 da (Seyyar). Tophane rıhtımından.

İmroz hattına — Pazar 9 da (Bartın) Tophane rıhtımından.

Ayvalık hattına — Çarşamba 15 te (Kemal) Cumartesi 15 te (Mersin) Sirkeci rıhtımından.

İzmir sür'at hattına — Pazar 11 de (İzmir) Galata rıhtımından.

İzmir aralık postası — Perşembe 13 te (Tırhan) Galata rıhtımından. (743)

NOT: Vapur seferleri hakkında her türlü malûmat aşağıda telefon numaraları yazılı acentalarımızdan öğrenilebilir.

Galata Baş acentalığı	—	Galata rıhtımı, Limanlar Umum Müdürlüğü binası altında	42362
Galata Şube »	—	Galata rıhtımı, Mıntaka Liman Reisliği binası altında	40133
Sirkeci » »	—	Sirkeci, Yolcu salonu	22740

KARADENİZ YOLU SALI POSTASI

4 şubat 941 salı günü Karadeniz yolu postası yapılmıyacaktır. 6 şubat 941 perşembe günü kalkacak (Ankara) vapuru programına ilâveten gidişte Tireboluya dönüşte Pazara uğrıyacaktır.

ÜROLOG OPERATÖR Prof.
Bahaeddin Lûtfi Varnalı
Böbrek, Mesane, İdrar ve Tenasül yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu İş Bankası karşısı Emirnevruz sokak 10 Pananiya Aprt. No. 2 Telefon: 42203.

BİÇKİ DERSLERİ

Evinde hocasız biçki ve dikiş öğrenmek isteyenler için Şükrü Canal tarafından yazılan bu eserlerin birinci cildi 2, ikinci ve üçüncü cildleri ikişer buçuk liradır. 3 cildi birden beş liradır. Taşra için satış yeri Beşiktaş Akaretler Dibek sokak 1/2 numarada Şükrü Canaldır.

Bu adrese bedeli gönderildiğinde derhal posta ile gönderilir.

İstanbul satış yeri: Ankara caddesi İnkılâb Kitabevidir.

Acele satılık

70 X 100 eb'adında bir matbaa makinesi ehven fiatla acele satılıktır. Taliblerin İstanbul, Ankara caddesi Sertel matbaasına müracaat

Dr. Hafız Cemal
LOKMAN HEKİM
DAHİLİYE MÜTEHASSISI
Divanyolu 104
Muayene saatleri: 2,5 - 6. Tel: 22398

Jakarlı
Makinelerde çalışmış
Dokumacı aranıyor
Beyoğlu Parmakkapı Telgraf sokak 9 - 11 - 13 No. Havlu fabrikasına müracaat.

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

DAKTİLO ALINACAK

9 uncu İşletmede daktilo olarak istihdam edilmek üzere orta mekteb veya lise mezunu bir memur alınacaktır. İsteklilerin imtihan edilmek ve şeraiti anlamak üzere İşletmeye müracaatleri ilân olunur. (689)

Muhammen bedeli 17000 lira olan 9 kalem tazyikı hava aletleri 19/3/1941 çarşamba günü saat 15,30 da kapalı zarf usulile Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin (1275) liralık muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14,30 a kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme Dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden dağıtılacaktır. (659)

Muhammen bedel, muvakkat teminat ve miktarları aşağıda yazılı beş grup çam ve köknar kereste ayrı ayrı ihale edilmek üzere 17/2/941 pazartesi günü saat 15 te kapalı zarf usulile Sirkecide 9 uncu İşletme binasında A. E. Komisyonu tarafından satın alınacaktır.

İsteklilerin ayni gün saat 14 e kadar her grup için ayrı ayrı olmak şartile teminat ve kanunî vesikaları ihtiva edecek olan kapalı zarfları Komisyona vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Komisyondan verilmektedir. Yalnız 37281,40 liralık mubayaaya aid şartname 187 kuruş mukabilinde Sirkeci veznesinden temin olunur. (552)

Grup	Miktarı m3	Cinsi	Muhammen bedel	Muvakkat teminat Lira
1	252,08	Çam kalas ve azman	15223,69	1141,78
2	381,54	Çam dilme	24800,10	1860,01
3	330,58	Çam tahta	19834,80	1487,61
4	716,95	Köknar kalas	37281,40	2796,11
5	409,24	Köknar dilme ve tahta	23331,28	1749,85

PEK MÜHİM

Bu pahalılıkta evinizde 37 buçuk kuruşla ancak bir mangal yakabilirsiniz. Lâkin Meşhur Abdullah Efendi Aile Matbahı bu para ile evinize kadar bir günlük yemek gönderir. Harbiye mektebi karşısında No. 295

Şişli Çocuk Hastanesi Baştabibliğinden:

Hastanemizin 45 lira ücretli marangozluğu münhaldir. Taliblerin dilekçe ve vesikalarile birlikte hastanemiz baştababetine müracaatleri. (677)

Pırlantalı TAÇ ve PLÂK İĞNE

Lekesiz bir tektaş pırlanta ile muhtelif kıratta pırlantaları ihtiva eden modern bir taç ve ayrıca bir aded pırlantalı ve zümrüdlü PLÂK İĞNE şubatın 6 ncı perşembe günü muayyen saatte Sandal Bedesteninde satılacaktır.

1941 İKRAMİYELERİ

T. İş Bankası 1941 Küçük Tasarruf Hesabları İKRAMİYE PLÂNI

1 aded	2000 liralık	= 2000,—	Lira
3 »	1000 »	= 3000,—	»
2 »	750 »	= 1500,—	»
4 »	500 »	= 2000,—	»
8 »	250 »	= 2000,—	»
35 »	100 »	= 3500,—	»
80 »	50 »	= 4000,—	»
300 »	20 »	= 6000,—	»

Keşideler: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır

Hukuk ilmini Yayın Kurumundan:

Beynelmilel şöhreti haiz, Paris Üniversitesi profesörlerinden GASTON JEZE'in

İDARE HUKUKUNUN UMUMI PRENSİPLERİ

Adlı ve 2546 sahife tutan beş cildlik eseri Siyasal Bilgiler Okulu Profesörlerinden İBRAHİM ÂLİ ERE tarafından dilimize çevrilmiş ve Kurumumuza hediye edilmiş Kurumumuzca gene beş cild olarak neşredilmek üzere ... tab'ına başlanmıştır. Bu cildlerin dört bin sahife tutacağı tahmin edilmektedir. Beş cild, şimdiden abone kaydolunanlara on liraya verilecek ve her cildin neşrinde abonelere posta p... Kuruma aid olmak üzere on üç liraya tediyeli olarak gönd... cektir. Cildlerin perakende fiatları formasına göre değişece... bizzarur abone bedelinden yüksek olacaktır. Abone olacak... aşağıdaki kuponu doldurarak şubat 1941 sonuna kadar gön... meleri lâzımdır.

Kupon:

Hukuk İlmini Yayma Kurumuna
Matbua
Posta kutusu 44, An...

İdare hukukunun umumî prensipleri adlı eserin tam... ilân edilen şartlar dahilinde abone kaydedilmekliğimi rica e...

Ad ve soy adı: .....
Meslek ve vazife: .....
Adres: .....
İmza .....

Giresun Orman Koruma Satınalma Komisyonundan

1 — Giresun Orman Koruma eratı ihtiyacı için 70,000 kilo Samsun nevi unun kapalı zarf usulile ihalesi 13/2/941 perşembe günü saat 14 sunda Komutanlık binasındaki Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.

2 — Muhammen bedeli 14,000 lira ve muvakkat teminatı 1,050 lira sunda Orman Koruma Satınalma Komisyonu binasında yapılacaktır.

4 — İsteklilerin şartnamesinde yazılı vesikalarla beraber teklif mek... ihale saatinden bir saat evveline kadar Komisyona vermeleri ilân olunur.

TIMOFUJ

(Aptes Bozan) dediğimiz barsak kurtlarının devasıdır. Bunlar sığır yapılmış pastırma ve sucukları yiyenlerde hasıl olur. Uzunlukları metreden on metreye kadar olur ki birçok tehlikeli hastalıkları açar. TİMOFUJ bu kurtların en birinci devasıdır. Vekâletinin müsaadesini haizdir. Her eczanede bulunur. Reçete ile

Türkiye Cumhuriyeti ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası

Şube ve Ajans adedi: 265.

ZİRAÎ ve TİCARÎ HER NEVİ BANKA MUAMELELERİ

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıda... plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 aded	1,000 liralık	4,000 Lira	100 aded	50 liralık	5,000
4 »	500 »	2,000 »	120 »	40 »	4,800
4 »	250 »	1,000 »	160 »	20 »	3,200
40 »	100 »	4,000 »			

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede: 4 defa, 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.

BİR HAKİKAT! Sayın müşterilerimizin nazarı dikkatine:

Kapalı vaziyette — Açık vaziyette

Pırlantalı ve elmaslı saat demek, bir kelime ile SİNGER SAATİ demektir. Çünkü:

Pırlantalı ve elmaslı saatlerin bütün hakikî evsafı meşhuru âlem olan SİNGER saatlerinde toplanmıştır Bunun için: Saat alacağınız zaman, tereddüdsüz, SİNGER saati almalısınız. Ve saatin üzerindeki SİNGER markasına, müessesemizin adresine dikkat etmeniz lâzımdır.

Modayı takib eden her asrî kadın için kıymetli taşlarile ve nefis işlemesile hakikaten nazarı dikkati celbeden böyle bir harikulâde SİNGER saatine sahib olmak adeta bir saadetir.

SİNGER SAATİ Hoşa gidecek en makbul ve en güzel **HEDİYELİKTİR**

No. 82 - A 200 elmas ve 11 pırlantalı 500 lira EM SALLERİ GİBİ 15 SENE GARANTİLİDİR.

Dikkat: Singer saatleri İstanbulda yalnız Eminönü merk ezindeki mağazamızda satılır - İstanbulda şubemiz yoktur

Adres: SİNGER SAAT Mağazaları. İstanbul, Eminönü. No. 8

Nafıa Vekâletinden:

18/2/941 salı günü saat 16 da Ankarada Nafıa Vekâleti binası içinde Malzeme Müdürlüğü odasında toplanan Malzeme Eksiltme Komisyonunda «29429» lira muhammen bedelli muhtelif yol inşa malzemesinin kapalı zarf usulile eksiltmesi yapılacaktır. «Fennî şartnamesine göre müstamel olarak da teklifte bulunulabilir.»

Eksiltme şartnamesi ve teferruatı «147» kuruş bedelle Malzeme Müdürlüğünden alınabilir.

Muvakkat teminat «2207» lira «18» kuruştur.

İsteklilerin teklif mektublarını muvakkat teminat ve şartnamesinde yazılı vesaikle birlikte ayni gün saat 15 e kadar mezkûr Komisyona makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. «535» (707)

Askerî Fab. Satınalma Komisyonu ilânları

Bugünkü Belediye narkına göre tahmin edilen bedeli 4172,54 lira olan 29281 kilo ekmek Salıpazarında Askerî Fabrikalar Yollamasındaki Satınalma Komisyonunca 11 şubat 941 salı günü saat 14 te her günkü Belediye narkına göre parası verilmek şartile ihale edilmek üzere açık eksiltmeye konulmuştur. İsteklilerin 312,94 liralık teminat makbuzile o gün ve saatte Komisyonda bulunmaları, şartnamesi hergün Komisyonda görülebilir. (551)

ÇOCUK HEKİMİ
Ahmed Akkoyunlu
Taksim, Talimhane Palas No. 4
Pazardan maada hergün saat 15 ten sonra. Telefon: 40127

OKUL ve AİLE ANSİKLOPEDİSİ

Her ailenin, her okulun kitab dolabında bulunması lâzım olan bu eser çocuklara en iyi arkadaştır. Bir çocuğun aklına gelebilen, hayat bilgisi ve diğer ilimlere dair bütün suallere cevab verir. Bütün ilmî tabirlerin eski ve yeni terimleri beraber gösterilmiştir. 500 sahifeye yakın olup mükemmel cildli. 250 kuruştur. Taşradan posta parası alınmaz.

AHMED HALİD KİTABEVİ

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN

Cumhuriyet Matbaası